

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

**Analýza stavu a vývoje kriminality v Městské části
Praha 5**

Bc. Václav Konečný

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Václav Konečný

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza stavu a vývoje kriminality v Městské části Praha 5

Název anglicky

Analysis of the State and Rate of Crime in the Municipal District of Prague 5

Cíle práce

Diplomová práce se zabývá problematikou kriminality na Městské části Praha 5, jejím cílem je posoudit vývojové tendence v počtu trestných činů na území Městské části Praha 5 a její porovnání s územím hlavního města Prahy i celé České republiky. Práci se bude zabývat četnostmi a objasněností trestných činů, typy nejčastějších trestných činů apod.

Metodika

Pro zjištění stavu a vývoje ukazatelů charakterizujících kriminalitu ve vybrané lokalitě budou použity metody explorační analýzy. Na základě jejich výsledků pak budou zvoleny vhodné statistické metody jako například metody induktivní statistiky, analýzy časových řad a analýzy kvalitativních znaků, které umožní kvalifikované posouzení dané problematiky.

Doporučený rozsah práce

60-80s.

Klíčová slova

kriminalita, trestné činy, statistická analýza

Doporučené zdroje informací

GŘÍVNA, Tomáš., SCHEINOST, Miroslav., a ZOUBKOVÁ, Ivana. Kriminologie. 4., aktualizované vydání.

Praha: 2014, WoltersKluwer. ISBN 978-80-7478-614-3.

KAISER, Günther. Kriminologie: úvod do základů. Praha: C.H. Beck, 1994. Beckovy právnícké učebnice.

ISBN 80-7179-002-8.

KUCHTA, Josef., VÁLKOVÁ, Helena a kol. Základy kriminologie a trestní politiky, 1. vyd., Praha: C. H. Beck,

2005, 568 s. ISBN 80-7179-813-4.

NOVOTNÝ, Oto a Josef Zapletal a kolektiv. Kriminologie. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN

80-7357-026-2.

SCHEINOST, Miroslav. Kriminalita očima kriminologů. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci,

2010. ISBN 978-80-7338-096-0.

ŠÁMAL, Pavel, GŘÍVNA, Tomáš, HERCZEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav,

ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. Trestní zákoník (EVK). 2.vydání. Praha:

Nakladatelství C. H. Beck, 2012, 3632 s. ISBN 978-80-7400-428-5.

TOMÁŠEK, Jan. Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin, 1. vyd., Praha: Grada, 2010, 216 s. ISBN

978-80-247-2982-4.

ZOUBKOVÁ, Ivana a Marcela MOULISOVÁ. Kriminologie a prevence kriminality. Praha: Armex, 2004.

Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-05-5.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2019

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 01. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci na téma „Analýza stavu a vývoje kriminality v Městské části Praha 5“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 6. 4. 2020

Bc. Václav Konečný

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval prof. Ing. Libuši Svatošové, CSc., za poskytnuté připomínky a cenné rady, které přispěly ke vzniku této diplomové práce. Dále potom mé rodině, která mě během celého studia podporovala.

Analýza stavu a vývoje kriminality v Městské části Praha 5

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá kriminalitou v České republice se zaměřením na území Městské části Praha 5 v období let 2011–2018. V teoretické části práce autor popisuje obecné pojmy, které s kriminalitou souvisí. Popisuje její dělení, druhy kriminálních statistik, vysvětluje pojem trestný čin a systém prevence kriminality.

V praktické části autor porovnává četnost celkového počtu trestných činů a jednotlivých vybraných trestných činů na území Městské části Praha 5, území hlavního města Prahy a území celé České republiky. Dále analyzuje rozdíly v jednotlivých územích mezi roky 2011 až 2018. V práci jsou též sestaveny časové řady pomocí lineární regrese. Autor také provedl predikci počtu trestných činů na následující tři roky. Pro tuto predikci jsou také vypočítány 95% intervaly spolehlivosti. V závěru práce autor shrnul všechny údaje zjištěné na území městské části Praha 5.

Klíčová slova: kriminalita, trestný čin, analýza, městská část Praha 5

Analysis of the state and development of crime in the Prague 5 City District

Abstract

The diploma thesis deals with crime in the Czech Republic with a focus on the territory of Prague 5 City District in the period 2011–2018. In the theoretical part the author describes general concepts related to crime. It describes its division, types of criminal statistics, explains the concept of crime and the system of crime prevention.

In the practical part the author compares the frequency of the total number of crimes and individual selected crimes in the territory of the Prague 5 City District, the territory of the Capital City of Prague and the territory of the whole Czech Republic. It also analyzes differences in individual territories between years 2011 and 2018. In the diploma thesis are also compiled time series using linear regression. The author predicted the number of crimes for the next three years, for which 95% confidence intervals are also calculated. At the end of the thesis the author summarized all data found in the Prague 5 City District.

Keywords: criminality, crime, analysis, Prague 5 City District

Obsah

1	Úvod	13
2	Cíl práce a metodika	15
2.1	Cíl práce	15
2.2	Metodika	15
3	Teoretická východiska	17
3.1	Kriminologie a kriminalita	17
3.1.1	Rozdělení kriminality	20
3.1.2	Statistiky kriminality.....	22
3.2	Trestný čin.....	24
3.2.1	Pachatel trestného činu	25
3.2.2	Oběť trestného činu.....	27
3.3	Kontrola kriminality.....	29
3.3.1	Prevence kriminality	29
3.3.2	Systém prevence kriminality v ČR	30
3.3.3	Subjekty prevence kriminality	31
3.3.4	Struktura prevence kriminality	32
3.3.5	Úrovně preventivních opatření	33
3.3.6	Prevence kriminality na území MČ Praha 5	34
3.3.7	Represivní strategie.....	36
3.3.8	Probační a mediační služba.....	38
3.4	Majetková kriminalita	39
3.5	Kriminologický výzkum	42
4	Vlastní práce	45
4.1	Statistická analýza vývoje kriminality v MČ Praha 5	67
4.2	Statistická analýza vývoje kriminality v hl. m. Praze	70
4.3	Statistická analýza vývoje kriminality v České republice.....	71
5	Výsledky a diskuze	73
5.1	Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2018	73

5.2	Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2017	73
5.3	Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2016	74
5.4	Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2015	75
5.5	Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2014	75
5.6	Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2013	76
5.7	Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2012	76
5.8	Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2011	77
6	Závěr.....	78
7	Seznam použitých zdrojů.....	80

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Schéma kriminálních věd	20
Obr. č. 2: Rozdíl mezi skutečnou a registrovanou kriminalitou	21
Obr. č. 3: Systém prevence kriminality v ČR	31

Seznam grafů

Graf č. 1: Evidované trestné činy v České republice letech 2011 až 2018.....	48
Graf č. 2: Objasněnost TČ na území České republiky v letech 2011–2018	50
Graf č. 3: Struktura kriminality v ČR v roce 2018	52
Graf č. 4: Věková struktura pachatelů v roce 2018 v %	52
Graf č. 5: Majetková kriminalita v roce 2018.....	53
Graf č. 6: Srovnání majetkové kriminality na vybraných územích v letech 2011–2018.....	54
Graf č. 7: Vybrané druhy majetkové kriminality na území ČR v roce 2018.....	56
Graf č. 8: Vybrané druhy majetkové kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2018.....	56
Graf č. 9: Vybrané druhy majetkové kriminality na území hl. m. Prahy v roce 2018.....	57
Graf č. 10: Vývoj krádeže vloupáním do motorových vozidel v letech 2011–2018 na území ČR.....	58
Graf č. 11: Vývoj krádeže vloupáním do motorových vozidel na území MČ Praha 5 (2011–2018).....	58
Graf č. 12: Vývoj krádeže vloupáním do motorových vozidel na území hl. m. Prahy	59
Graf č. 13: Vývoj trestné činnosti kapesní krádeže v letech 2011–2018 na území ČR.....	59
Graf č. 14: Vývoj trestné činnosti krádeže kapesní v letech 2011–2018 na území MČ Praha 5	60
Graf č. 15: Vývoj trestné činnosti krádeže kapesní v letech 2011–2018 na území hl. m. Prahy.....	60
Graf č. 16: Vývoj trestné činnosti krádeže vloupáním do bytů v letech 2011–2018.....	61
Graf č. 17: Vývoj trestné činnosti krádeže vloupáním do bytu v letech 2011–2018 na území MČ Praha 5.....	61
Graf č. 18: Přehled vývoje vybraných druhů majetkové kriminality v letech 2011–2018 na území ČR.....	62
Graf č. 19: Přehled vývoje vybraných druhů majetkové kriminality v letech 2011–2018 na území MČ Praha 5.....	63

Graf č. 20: Přehled vývoje vybraných druhů majetkové kriminality v letech 2011–2018 na území hl. m. Prahy	64
Graf č. 21: Časová řada pro MČ Praha 5	67
Graf č. 22: Časová řada pro MČ Praha 5 s odhadem lineárního trendu	68
Graf č. 23: Časová řada pro hl. m. Praha s odhadem lineárního trendu	70
Graf č. 24: Časová řada pro Českou republiku s odhadem lineárního trendu	71

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Fáze kriminologického výzkumu	42
Tab. č. 2: Vývoj počtu obyvatel a koeficient růstu (2011–2018)	45
Tab. č. 3: Počet cizinců s trvalým pobytem a koeficient růstu ve vybraných územích (2011–2018).....	46
Tab. č. 4: Podíl osob ve věku 0–14 let na věkové struktuře obyvatel (2011–2018).....	47
Tab. č. 5: Podíl osob ve věku 15–64 let na věkové struktuře obyvatel (2011–2018).....	47
Tab. č. 6: Podíl osob ve věku 65+ let na věkové struktuře obyvatel v letech 2011–2018...47	47
Tab. č. 7: Celkový počet TČ a koeficient růstu na vybraných územích (2011–2018)	49
Tab. č. 8: Celkový počet TČ a celkový počet objasněných TČ na území ČR (2011–2018)50	50
Tab. č. 9: Počet TČ (registrovaná kriminalita) na vybraných územích v 2018	51
Tab. č. 10: Počet TČ majetkové kriminality na vybraných územích (2011–2018).....	55
Tab. č. 11: Index kriminality v České republice v letech 2011–2018	65
Tab. č. 12: Index kriminality na území MČ Praha 5 v letech 2011–2018	65
Tab. č. 13: Počet odsouzených a osob vyřízených jinak za sledovaná období let 2011–2018 Obvodním soudem pro Prahu 5	66
Tab. č. 14: Predikce vývoje zločinů na MČ Praha 5.....	69
Tab. č. 15: 95% intervaly spolehlivosti pro predikci na roky 2019 až 2021	69
Tab. č. 16: Predikce vývoje zločinů hl. m. Praha	71
Tab. č. 17: 95% intervaly spolehlivosti pro predikci na roky 2019 až 2021	71
Tab. č. 18: Predikce vývoje zločinů Česká republika.....	72
Tab. č. 19: 95% intervaly spolehlivosti pro predikci na roky 2019 až 2021	72

Seznam použitých zkratk

hl. m.	hlavní město
MČ	městská část
PČR	Policie České republiky
TČ	trestný čin
TZ	trestní zákoník

1 Úvod

Kriminalita je v současné době zejména v důsledku rychlého vývoje médií často skloňovaným a citovaným pojmem. Zejména nereseriozní sdělovací prostředky se mnohdy předhánají v tom, kdo přinese čtenáři senzace chtivou informaci dřív.

Prostému recipientovi těchto informací se proto může zdát, že kriminalita číhá na každém rohu a stále jí přibývá. K protiprávnímu jednání (nejen) na úseku trestního práva ovšem nepochybně docházelo odjakživa ve všech lidských kulturách a obdobích. Již v dávné minulosti si lidé odcizovali své primitivně vyrobené nástroje či pomůcky. Různé osady mezi sebou bojovaly o svá území či jen o společně vyhlédnutou zvěř k potravě. V čase a místě se toliko lišily skutkové podstaty jednotlivých trestných činů. V zásadě lze přitom rozlišit dvě kategorie trestných činů. Ty, které jsou za trestné činy považovány celospolečensky, aniž by bylo de facto nezbytné je vymezit v platném právu, jako například vražda či krádež. A dále ty trestné činy, které jsou za trestné považovány právě proto, že je jako skutkové podstaty vymezuje platné trestní právo. Druhá kategorie trestných činů se pochopitelně v čase a místě mění. Názornou ukázkou budiž srovnání socialistického trestního práva a stávající platné právní úpravy obsažené v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů – dále též „trestní zákoník“ či jen „TZ“. Přestože se pojem trestný čin, resp. kriminalita jako taková, vyvíjí a mění, bylo by v současných poměrech velmi troufalé představit si existenci společnosti s dlouhodobě nulovou, nikoliv jen nízkou, ale přímo nulovou kriminalitou. Kriminalita ve svých všemožných typech existuje a vždy zřejmě existovat bude, ať už je jí podoba bude jakákoliv.¹

Kriminalita je ústředním pojmem společenskovední empirické a interdisciplinární disciplíny označované jako kriminologie. Podle některých (T. Sellina) by se kriminologie neměla omezovat jen na porušování trestních zákonů, tzn. na kriminalitu v užším slova smyslu, ale v obecné rovině se soustředit i na porušování morálních a sociálních norem (sociologické vnímání kriminologie). Takto široké uchopení je ovšem kritizováno pro svou neurčitost a vágnost. Od pojmu kriminalita je pak nutné odlišovat tzv. delikvenci, která zahrnuje činnosti porušující nejen právní, ale i společenské normy. Vztahuje se proto nejen

---

¹ TRNKOVÁ, Michaela. *Vývoj a struktura kriminality v ČR*. [cit. 26-3-2020] Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2009. 5 s. Vedoucí diplomové práce JUDr. Bc. Tomáš Gřivna, Ph. D. Dostupné také z WWW: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/143222/>

na protiprávní jednání osob zletilých, ale i mladistvých, včetně dětí. Neomezuje se jen na trestné činy, dopadá rovněž na přestupky.²

Kriminologie plní funkci metodickou, kdy jsou její poznatky o kriminalitě využívány zejména zákonodárci při tvorbě právních předpisů de lege ferenda. Dále zastává funkci prognostickou, neboť umožňuje předvídat možné trendy vývoje kriminality. Má však rovněž funkci analytickou a informační, kterou využívají hlavně orgány státní správy a samosprávy při volbě preventivních aktivit.³

Význam kriminologie je tedy nesporný, o čemž se autor mohl přesvědčit i v praxi, když řadu letu působil jako koordinátor prevence kriminality na Městském úřadu pro Prahu 5, což jej taktéž motivovalo k volbě tohoto tématu.

---

² Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity. *Charakteristika kriminologie, předmět, pojem a význam* [online] © 2011 [cit. 26-3-2020]. Dostupné z WWW: <https://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/charakteristika>

³ ZOUBKOVÁ, Ivana, MOUSILOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. 13 s. ISBN: 80-86795-05-5.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Cílem teoretické části práce je vymezit základní pojmy relevantní pro tuto práci a následně analyzovat aspekty kontroly kriminality, která je realizována prostřednictvím dvou základních přístupů – represe a prevence. Cílem praktické části je posoudit vývojové tendence nejprve celkového počtu trestných činů na území Městské části Praha 5 a její porovnání s územím Hlavního města Prahy i celé České republiky. Práce se dále zabývá četnostmi a objasněností trestných činů, resp. vybraných trestných činů, když se soustředí na nejčastější druh trestné činnosti, tj. na majetkovou kriminalitu. Analyzuje její vývoj na vybraných územích ve sledovaném období. Z majetkové kriminality jsou pak vybrány tři skutkové podstaty, jimž občané musí v běžném životě velmi často čelit. Jsou jimi krádež vloupáním do bytů, krádež kapesní a krádež vloupáním do motorových vozidel. U těchto druhů trestných činů práce obdobně analyzuje vývoj na vybraných územích v letech 2011 až 2018. Dalším cílem práce je predikce vývoje celkového počtu trestných činů na další tři roky a určení intervalu spolehlivosti této predikce.

2.2 Metodika

Literární rešerše práce byla vypracována pomocí studia knižních a elektronických dokumentů a publikací, které se týkají kriminality. Popisují její obecné pojmy a pojmy, které s kriminalitou úzce souvisí a jsou zaměřeny též na její celkový vývoj. Pro praktickou část byla použita statistická data Policie České republiky. Zpracování bylo realizováno pomocí tabulek a grafů v programu Excel a Word a ve statistickém softwaru R. Pomocí grafů a tabulek autor zobrazuje četnost celkového počtu trestných činů na vybraných územích ve sledovaném období let 2011–2018. V práci je též uvedena objasněnost těchto činů a vyobrazení vývoje počtu trestných činů majetkové kriminality a rovněž tří vybraných druhů majetkové kriminality, včetně vyjádření indexu kriminality.

Pro popis vývoje jednotlivých druhů kriminality a k porovnání s vývojem v České republice a hlavním městě Praze byly v první části analýz použity elementární charakteristiky časových řad, zejména koeficienty růstu a průměrný koeficient růstu.

Pro analýzu časových řad pak bylo použito vyrovnaní časové řady pomocí lineární trendové funkce. Pro určení parametrů přímky je v práci použita metoda nejmenších čtverců, která spočívá v tom, že hledá přímku tak, aby minimalizovala součet druhých mocnin odchylek naměřených hodnot od této přímky. Uvažován je tedy model ve tvaru:⁴

$$y = a + b \cdot t + \varepsilon \quad (1)$$

a přímku lze popsat rovnicí

$$\hat{y} = a + b \cdot t \quad (2)$$

Autor v práci nahradil hodnoty roků (t) 2011 až 2018 čísly 1 až 8, a parametr a tak vyjadřuje odhad počtu zločinů v roce 2010 (teoretický rok nula), a parametr b vyjadřuje o kolik v průměru klesne počet zločinů za jeden rok. Při záporných hodnotách parametru b je tak závěrem, že zločinnost klesá.

Vhodnost modelu byla testována pomocí koeficientu korelace, který měří míru lineární závislosti mezi počtem zločinů a časem. Proložení dat lineární funkcí se ukáže jako vhodné, jestliže bude koeficient korelace blízký jedné či mínus jedné.

Následně autor provedl predikci počtu trestných činů na následující tři roky. Jsou-li známy odhady parametrů a , b lze získat bodový odhad budoucí hodnoty y (zločinnosti) dosazením budoucí hodnoty roku do předpisu přímky:

$$\hat{y} = a + b \cdot t \quad (3)$$

Je však potřeba mít na paměti, že u dlouhodobějších předpovědí bude pravděpodobně klesat přesnost, jelikož model je jen zjednodušením skutečnosti. Pro predikci se hodnoty v této práci dále zaokrouhlovaly na celá čísla, jelikož nemá smysl uvažovat nad počtem zločinů jako necelým číslem. Přehled predikovaných hodnot pro další tři roky je uveden v práci. Pro predikci byly vypočítány i 95% intervaly spolehlivosti.

---

⁴ SVATOŠOVÁ, Libuše, KÁBA, Bohumil. *Statistické metody II*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008, 44. s. ISBN 978-80-213-1736-9.

3 Teoretická východiska

V této části práce autor analyzuje a popisuje základní pojmy relevantní pro tuto práci, jejichž představení a vysvětlení je nezbytné pro navazující praktickou část.

3.1 Kriminologie a kriminalita

Nejobecnějším pojmem je pojem *kriminologie*. Tento pojem se skládá ze dvou latinských slov „*crimen* („zločin“) a *logos* („věda“). *Poprvé použil tohoto termínu patrně francouzský antropolog Topinard v roce 1879 a o šest let později se tento termín objevil v Itálii v názvu Garofalovy knihy Criminologia. Kriminologie je věda o kriminalitě (zločinnosti), o jejich pachatelích a obětech a o její kontrole.*⁵ Podle právníka a profesora kriminologie a trestního práva na univerzitách ve Freiburgu a v Curychu Günthera Kaisera je „*kriminologie uspořádaný celek empirického vědění o zločinu, zločinci, negativní sociální „nápadnosti“ a o kontrole tohoto chování.*“⁶ Kriminologie je tedy empirická věda, základem jejího poznání je kriminologický výzkum a může se orientovat na základní výzkum a na aplikovanou (praktickou) kriminologii, příkladem je tzv. policejní kriminologie. Kriminologie je též vědou mezioborovou a úzce souvisí s dalšími obory jako trestní právo, kriminalistika (efektivní metody odhalování a vyšetřování trestné činnosti), penologie, sociologie, psychologie, soudní psychiatrie nebo pedagogika. Předmětem kriminologie ovšem není jen samotný zločin, ale také pachatel, který jej spáchal, oběť pachatele zločinu a příčiny, které k vykonání zločinu vedly. „*Vymezení kriminologie je tedy běžně akceptováno jako samostatná, interdisciplinární věda, která zkoumá za pomoci teoretických postupů a empirických metod kriminalitu, její příčiny, projevy a latenci, pachatele, oběť, jejich vzájemný vztah, sankční systémy a jejich účinnost, formální sociální kontrolu kriminality uskutečňovanou prostřednictvím trestní justice, neformální sociální kontrolu, společenské procesy kriminalizace a viktimizace, prevenci a veřejné mínění o kriminalitě.*“⁷

---

⁵ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 15 s. ISBN 80-7357-026-2.

⁶ KAISER, Günther. *Kriminologie: úvod do základů*. Praha: C.H. Beck, 1994. Beckovy právnické učebnice. 1 s. ISBN 80-7179-002-8.

⁷ KUČHTA, Josef, VÁLKOVÁ, Helena. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. 2 s. ISBN 80-7179-813-4.

„**Kriminalita** je sociálně – patologický jev, který má aspekty společenské i osobnostní, trestněprávní, sociologické, psychologické, psychiatrické, pedagogické a jiné.“⁸ Pro společnost je kriminalita škodlivá a nežádoucí, způsobuje ji značné škody a to jak majetkové tak nemajetkové. Vzhledem k tomu, jak je tento pojem široký, je jasné, že jeho vysvětlení bude poněkud obsáhlejší. Pro popis **stavu či rozsahu kriminality** na určitém území je nejčastěji zjišťován počet trestných činů na určitém území (státu, kraje, města) za určitou časovou jednotku (nejčastěji kalendářní rok). „**Rozsah kriminality** je dán počtem jednotek daného souboru, které znamenají výskyt trestné činnosti (trestných činů), tedy absolutními čísly.“⁹ Zjištění rozsahu kriminality však k jejímu popisu není plně dostačující, neboť nebere v úvahu všechny vlivy, jako je například počet obyvatel na daném území. Mohlo by to tak dojít ke zkreslení informací, tedy k dojmu, že pokud je někde větší počet trestných činů, je tam tím pádem i větší kriminalita. Proto je nutné zjistit další ukazatel a tím je tzv. **intenzita či úroveň kriminality**. „**Při zjednodušeném přístupu je tímto souborem obyvatelstvo ve věku, kdy je možná trestní odpovědnost, žijící na daném území.**“¹⁰ Tato úroveň je uváděna v indexech v přepočtu na 10 nebo 100 tisíc obyvatel. Index se jednoduše vypočítá tak, že je počet trestných činů vydělen počtem obyvatel na daném území a poté se tato hodnota vynásobí deseti eventuálně sto tisíci. Nedostatkem těchto indexů je, že neberou v potaz, pokud na daném území vykoná trestný čin osoba, která zde nemá trvalý pobyt nebo pokud osoba, která na tomto území má trvalý pobyt, ale vykoná trestný čin mimo toto území.

Vzorec výpočtu indexu kriminality:¹¹

$$Index = \frac{\text{počet trestných činů}}{\text{počet obyvatel na vymezeném území}} * 100\ 000 \text{ (10\ 000, 1\ 000)} \quad (4)$$

K rozlišení kriminality podle jejího druhu, podle osoby pachatele, rozlišení pohlaví pachatele, zda ji vykonávají více ženy či muži, osoby vysokoškolsky vzdělané nebo naopak se základním vzděláním či dle věku je nutné určit **strukturu kriminality**. Struktura

⁸ ZOUBKOVÁ, Ivana, MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. 7 s. ISBN 80-86795-05-5.

⁹ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 49 s. ISBN 80-7357-026-2.

¹⁰ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 49 s. ISBN 80-7357-026-2.

¹¹ Srov. TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 2010. 63 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

slouží k rozdělení kriminality podle různých charakteristik a hledisek. „Zvolené znaky se mohou týkat jednak povahy trestného činu, jednak vlastností osoby pachatele či oběti a jednak dalších hledisek.“¹² Dle Kaisera je obsahem struktury diference podle stupně závažnosti nebo podle typů deliktů a skupin deliktů.¹³ Pro potřeby této práce si autor vybral hledisko porovnávání nejen celkového počtu trestných činů na území České republiky, hlavního města Prahy a městské části Praha 5, ale i konkrétní druh trestné činnosti, tj. majetkovou kriminalitu. V některých případech se k popisu kriminality uvádí i pojem *měření tíže kriminality*, což je posuzování trestných činů podle výše trestních sazeb nebo výše způsobené škody. Zjednodušeně lze tíži kriminality popsat také jako brutalitu provedení trestného činu a jeho závažnosti. Ke kompletnímu popisu kriminality je nutné znát také její *dynamiku*. Tím jsou myšleny změny kriminality v čase, jak se vyvíjí a zda je stav kriminality klesající nebo stoupající. Zpravidla se analýza provádí za roční období na daném území. V této práci autor použil pro srovnání konkrétní roky 2011 až 2018. Vývoj kriminality ovlivňují také tzv. *kriminogenní faktory*. „Ty chápeme jako rizikové činitele, které vyvolávají, usnadňují nebo podporují páchaní trestných činů. Rozlišujeme je na individuální, které souvisí se strukturou osobnosti, s psychickými a fyzickými vlastnostmi a s chováním jedince. A na společenské, které působí v rámci společenského systému.“¹⁴

Důležitým pojmem je také *objasněnost*, čímž je míněn počet registrovaných trestných činů, u nichž byl odhalen pachatel. Míra objasněnosti se udává v procentech a zpravidla úměrně roste se závažností trestného činu. Logicky je u něj více důkazů jak ho prokázat. Nemusí to však být nutně pravidlem. Celkově je však míra objasněnosti důležité znamení směrem k veřejnosti a čím je samozřejmě vyšší, tím větší i dává signál veřejnosti, že kriminální chování se nevyplácí. Míra objasněnosti zároveň i chtě nechtě ovlivňuje důvěru občanů v orgány činné v trestním řízení. Tato důvěra má pak samozřejmě vliv na ochotu oznamovat případné trestné činy, což má za následek vzrůst latentní kriminality a opět zkreslení obrazu o celkové kriminalitě na určitém území. Jak uvádí

---

¹² GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualizované vydání. Praha: WoltersKluwer, 2014. 31 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

¹³ KAISER, Günther. *Kriminologie: úvod do základů*. Praha: C.H. Beck, 1994. Beckovy právnické učebnice. 145 s. ISBN 80-7179-002-8.

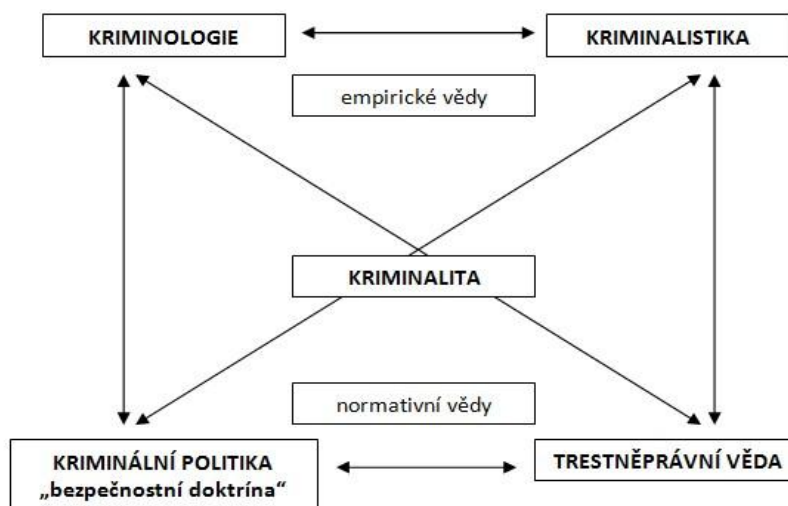
¹⁴ SCHEINOST, Miroslav. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 19-20 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

Holcr „na objasněnost kriminality nemá vliv pouze ochota občanů oznamovat trestné činy policii, ale také ochota veřejnosti s policií aktivně spolupracovat.“¹⁵

„V kriminalitě jsou dva základní přístupy jejího zkoumání. První přístup je fenomenologický (morfologický) – tj. popis jednotlivých druhů kriminality, pomocí popisu stavu, struktury a dynamiky kriminality, kdy základem popisu je analýza dat získaných především z kriminálních statistik, ale i z jiných zdrojů (např. z viktimizačních výzkumů). Druhý přístup je etiologický – zkoumání příčin kriminality, jednotlivých druhů kriminality, za účelem vysvětlení její geneze, neboť jedině tak lze přikročit k efektivní kontrole kriminality.“¹⁶

Kriminalita je předmětem zájmu více vědních disciplín.

Obr. č. 1: Schéma kriminálních věd

Zdroj: ZOUBKOVÁ, Ivana, MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. 8 s. ISBN 80-86795-05-5.

3.1.1 Rozdělení kriminality

Základní rozdělení kriminality je na skutečnou, registrovanou a latentní. Ke zjištění **skutečného stavu kriminality** by musela nastat ideální situace, že budou zjištěny všechny spáchané trestné činy. To však bohužel není možné. Policejní orgány ve skutečnosti zjistí jen část ze skutečné kriminality. Tuto kriminalitu, která vyšla najevo, byla oznámena svědky nebo přímo její obětí, byla zjištěna policií a zároveň také došlo k její evidenci, nazýváme jako **kriminalitu registrovanou**. To, co je mezi tím, tedy rozdíl mezi skutečným

¹⁵ HOLCR, Květoň. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009. Student (Leges). 55 s. ISBN 978-80-87212-23-3.

¹⁶ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualizované vydání. Praha: WoltersKluwer, 2014. 23 s. ISBN 978-80-7478-614-3

stavem kriminality a registrovanou kriminalitou, nazýváme jako *latentní kriminalitu*. O této trestné činnosti se orgány činné v trestním řízení nedozvěděly, (např. daňové podvody nebo porušování autorských práv), trestné činy vůbec nebyly oznámeny, což má velký vliv na míru registrované kriminality nebo ji tyto orgány nezaevidovaly *tzv. umělá latence*. Důvody nezaevidování trestné činnosti mohou být například nevěrohodnost svědka či oběti, nedostatek důkazů k prokázání, že k trestné činnosti skutečně došlo nebo mezi spácháním činu a jeho oznámením uběhlo již hodně času.

Obr. č. 2: Rozdíl mezi skutečnou a registrovanou kriminalitou

Zdroj: GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualizované vydání. Praha: WoltersKluwer, 2014. 33 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

„Někteří autoři hovoří v této souvislosti o tzv. černých a šedých číslech kriminality. Černými čísly rozumějí trestnou činnost, o níž se orgány činné v trestním řízení nedozvěděly, za šedá čísla pak považují trestné činy, o nichž se sice dozvěděly, ale nepodařilo se jim vypátrat jejich pachatele. Někdy se od černého čísla charakterizovaného jako přirozená latence odlišuje tzv. umělá latence chápána jako trestné činy, o kterých se orgány činné v trestním řízení dovědí, avšak z nějakého důvodu ji neregistrují (zatají).“¹⁷ Určit však celkový rozsah latentní kriminality je velmi obtížný a také míra latence se u jednotlivých trestných činů liší. „Tak např. bývá často vyslovována domněnka nízké míry latence u vražd. Jako příklad vysoce latentního trestného činu pak lze uvést úplatkářství.“¹⁸ K jejímu zjištění slouží *kriminologické výzkumy (viktimitační)*, kde jsou osoby tázány, zda se samy někdy v minulém čase stali obětí nějakého trestného činu, případně také proč neoznámili tuto skutečnost na policii. Dále lze také využít tzv. *self – reporty*. Jedná se o důvěrné dotazníky, které vyzývají respondenty, aby sami uvedli, zda se sami dopustili trestného činu nebo jestli se o spáchání trestného činu dozvěděli z jiných zdrojů. Tato metoda se používá zejména u dětí a mládeže. Podle Karmena patří

¹⁷ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 45 s. ISBN 80-7357-026-2.

¹⁸ Tamtéž, s. 46.

„k problémům těchto self-reportů patří nízká spolehlivost odpovědí a také fakt, že respondenti mají tendence přehánět a to, že jsou tyto self – reporty často realizované na nedobrovolných účastnících jako jsou vězni a právě děti a mladiství.“¹⁹ Anonymita by měla být vždy součástí u obou těchto metod, které se mohou také navzájem prolínat. Obě metody však mají také svá úskalí. Zda mají respondenti dobrou paměť nebo zda odpovídají pravdivě. Lze však použít i jiné, méně časté metody jako jsou experimenty, kdy se zkouší modelová situace, zda by se případný pachatel dopustil trestného činu nebo tajné pozorování. Obecně se však dá konstatovat, že latentní kriminalita je zřejmě u všech druhů trestné činnosti větší než kriminalita registrovaná, proto je nutné při vyvozování závěrů o skutečném vývoji kriminality z kriminálních statistik brát v potaz to, že tyto statistiky informují především o fungování a efektivitě institucí kontroly zločinnosti. „Takže možný vzestup či pokles registrované kriminality lze částečně vysvětlit schopností policie zjistit, že došlo ke spáchání trestného činu a případně odhalit i jeho pachatele, přičemž se pouze přesune část latentní kriminality do registrované a naopak.“²⁰

3.1.2 Statistiky kriminality

V České republice jsou zdrojem informací kriminálních statistik tyto instituce:

- Ministerstvo vnitra, resp. Policejní prezidium ČR – policejní statistiky,
- Ministerstvo spravedlnosti ČR – statistiky státních zastupitelství a soudů,
- Generální ředitelství vězeňské služby – vězeňská statistika, o celkovém počtu odsouzených a obviněných.

Také Kaiser uvádí, že „nej důležitějším prostředkem k analýze kriminality je kriminální statistika.“²¹

Autor v této práci vychází primárně ze statistiky Policie České republiky. „Nejúplnější přehled o základních ukazatelích kriminality poskytují policejní statistiky, které se s kriminalitou setkávají bezprostředně a registrují ji průběžně.“²² To potvrzuje i Holomek, který uvádí, že „nejčastějším zdrojem informací o kriminalitě jsou policejní

---

¹⁹ KARMEN, Andrew, *Crime Victims. An Introduction to Victimology*. 7th edition. Wadsworth Publishing. 32 s. ISBN 978-1-4390-4201-4.

²⁰ KUČHTA, Josef, VÁLKOVÁ, Helena. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. 129 s. ISBN 80-7179-813-4.

²¹ KAISER, Günther. *Kriminologie: úvod do základů*. Praha: C.H. Beck, 1994. Beckovy právnické učebnice. 147 s. ISBN 80-7179-002-8.

²² HOLCR, Květoň. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009. Student (Leges). 56 s. ISBN 978-80-87212-23-3.

statistiky.²³ Policejní statistika eviduje údaje o zjištěné kriminalitě, tj. jednak zjištěné trestné činy, jednak osoby charakterizované jako známí pachatelé. Trestný čin se vykazuje podle místa spáchání. Pro označení jednotlivých druhů trestných činů se používá tzv. takticko-statistické klasifikace, která se v některých případech odlišuje od jejich označení ve zvláštní části trestního zákona“.²⁴ Autor v této práci analyzuje konkrétní druhy trestné činnosti zařazené do majetkové kriminality, tj. krádeže kapesní, krádeže vloupáním do bytů, krádeže věcí z automobilů. „Z kriminologického hlediska je podstatné, že statistika sleduje místo spáchání zločinu, procento objasněných skutků, počet pachatelů, vliv alkoholu či drog, použití zbraně a výši škody. U stíhaných a vyšetřovaných osob se pak evidují informace o pohlaví, věku, trestní minulosti a státní příslušnosti.“²⁵ Policejní statistiky jsou také nejpřesnější obraz o rozsahu kriminality, jelikož údaje jsou časově nejbližší spáchání trestného činu. „Na druhou stranu zde mohou být jako trestné činy evidovány i skutky, u kterých se během trestního řízení ukáže, že trestnými činy nejsou.“²⁶

Za vypracování statistik státních zastupitelství a soudů je zodpovědné Ministerstvo spravedlnosti ČR. V těchto statistikách lze dohledat informace o stíhaných, obžalovaných a pravomocně odsouzených osobách a to včetně uložených trestů, případně ochranných opatření.

„Velmi cenné jsou také ročenky kriminality, které od roku 1992 připravuje Institut pro kriminologii a sociální prevenci.“²⁷ V ročenkách Generálního ředitelství vězeňské služby České republiky se lze dozvědět celkový počet osob ve výkonu trestu a vazby a rozlišit je dle pohlaví, národnosti, zařazení do typu věznice a jiných dostupných kritérií.

„Od roku 1950 je také vedena statistika Interpolu, která slouží k mezinárodnímu srovnání kriminality.“²⁸

---

²³ HOLOMEK, Jaroslav. *Viktimológia*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. Slovenské učebnice. 39 s. ISBN 978-80-7380-446-6.

²⁴ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 54 s. ISBN 80-7357-026-2.

²⁵ TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 2010. 84 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

²⁶ KUČHTA, Josef, VÁLKOVÁ, Helena. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. 132 a. ISBN 80-7179-813-4.

²⁷ TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 2010. 85 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

²⁸ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 70 s. ISBN 80-7357-026-2.

I ve výše zmíněných statistikách se však mohou objevovat nepřesnosti. Ty vznikají nejčastěji z důvodů legislativních změn v oblasti trestního práva. Dále z důvodu případů již výše uvedené umělé latence (neregistrovaná trestná činnost), z důvodů časové prodlevy mezi spácháním trestného činu a jeho zaevidováním nebo například udělení amnestie prezidentem republiky.

3.2 Trestný čin

Trestní zákoník v § 13 definuje, že „*trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.*“²⁹ V § 14 Trestního zákoníku se trestné činy dělí na přečiny a zločiny. „*Přečinem jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí do pěti let.*“³⁰ Zločiny jsou pak podle trestního zákona všechny ostatní trestné činy, které nejsou přečiny.

Jak je zřejmé z definice, tak pro to, aby se trestný čin stal, tak musí jednání pachatele vykazovat znaky uvedené v zákoně. Tyto znaky jsou nazývány jako skutková podstata trestného činu. Trestní právo také rozeznává pro trestný čin na základě času a v jakém stupni či fázi daný trestný čin je tzv. tři vývojová stádia a to příprava, pokus a dokonáný trestný čin. Trestný čin tedy může probíhat v několika fázích.

Trest je pachateli ukládán na základě zákona trestním soudem. Trest je zpětná vazba a reakce na spáchaný čin. V § 52 trestního zákoníku je uveden seznam trestů, které lze za trestné činy uložit. Nejprísnejším trestem je trest odnětí svobody, „*který začal být aplikován jako prostředek trestní politiky, který má přinášet rehabilitační a resocializační efekty a který by se svou humánní podstatou odlišoval od trestu smrti, od tělesných trestů, vyhnanství apod.*“³¹

---

²⁹ § 13 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ § 14 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ SCHEINOST, Miroslav. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 40 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

3.2.1 Pachatel trestného činu

V kriminologii je pachatelem označována osoba, která se podle zákona dopustila trestného činu. „*Kriminologie pod pojmem pachatelé chápe nejen osoby, které se dopustily činů označených zákonem jako trestné činy, ale i některé osoby, které se orgány činné v trestním řízení nestíhají.*³² *Pohledem současné psychologie je osobnost pachatele nejčastěji chápána jako organizovaný, dynamický a interindividuálně odlišný celek psychofyzických dispozic, determinujících průběh a projevy psychických procesů, odrážejících se v chování a jednání.*“³³ To znamená, že každý člověk má odlišnou a originální osobnost, své specifické vlastnosti a projev svých pocitů, které se navenek odráží v jeho chování a jednání. „*Na získání poznatků o pachateli jako individuu a současně poznatků o pachatelích jako sociální skupině a o jejich odlišnosti od jedinců a skupin, u kterých se nevyskytuje kriminální chování, je zaměřen kriminologický výzkum.*“³⁴

Takový kriminologický výzkum se zaměřením na osobu pachatele zpravidla zkoumá nejen jeho motivaci ke kriminálnímu chování, ale věnuje se i jeho osobní, rodinné a kriminální anamnéze, vedenému životnímu stylu, schopnosti adaptace na prostředí a schopnosti socializace a také předpovědi jeho dalšího chování a odhadu případné recidivy.³⁵

Osobnost a typologie (typové třídění) pachatele a příčiny jeho jednání jsou nejčastěji popsány z hlediska tří aspektů – biologických, psychologických a sociálních. „*Nejznámější typologie užívaná od starověku až dodneška dělí lidi do čtyř základních temperamentových typů označovaných jako: melancholik, choleric, flegmatik a sangvinik.*“³⁶ Biologickými aspekty pachatele jsou myšleny především dědičné dispozice, sklony k rizikovému chování nebo působení některých látek na lidský organismus. „*Patří sem i teorie tzv. kriminální antropologie, teorie fyziognomické*

---

³² NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 113 s. ISBN 80-7357-026-2.

³³ NAKONEČNÝ, Milan. *Základy psychologie osobnosti*. Praha: Management Press, 1993. 12 s. ISBN 80-85603-34-9.

³⁴ GRÍVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 87 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

³⁵ SCHEINOST, Miroslav. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 85 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

³⁶ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 115 s. ISBN 80-7357-026-2.

*a frenologické (založené na měření lebky). Lze sem zařadit i Lombrosovu teorii o tzv. rozeném zločinci.*³⁷

Mezi psychologické aspekty pachatele řadíme strukturu osobnosti pachatele a její dimenze. „Prvním, kdo zkoumal již v šedesátých letech strukturální model osobnosti ve vztahu ke kriminálnímu chování, byl psycholog a kriminolog H. J. Eysenck.“³⁸ Ten postupně vymezil osobnost pachatele na tři dimenze: extraverte – introverte, stabilita – neuroticismus a psychopatie. Četné a mnohaleté výzkumy poté ukázaly, že kriminální chování má pozitivní vazbu na psychopatii, extraverti a neuroticismus. Psychopatie se objevovala u každého pachatele, extraverte spíše u mladých a neuroticismus u starších pachatelů.³⁹ Dále je mezi tyto aspekty řazen charakter, temperament, psychické zvláštnosti, inteligence, adaptace jedince na životní změny nebo změny prostředí a také duševní poruchy.

Důležitý vliv na osobnost pachatele mají i sociální aspekty. Nejdůležitějším sociálním aspektem působícím na pachatele je sociální prostředí, ve kterém se od narození pachatel pohybuje, které ho ovlivňuje. To souvisí s formováním jeho osobnosti, se vztahy, které v tomto prostředí navozuje a které se mohou dále promítnout negativně do jeho budoucnosti. Dále sem patří také hodnotové zaměření, sociální začlenění a celkově sociální status pachatele ve společnosti. Policejní statistiky mohou dále dělit pachatele podle pohlaví, věku nebo národnosti.

S pachatelem trestné činnosti souvisí i pojem **recidiva**. „Ve smyslu trestního práva se recidivou rozumí spáchání nového trestného činu poté, co pachatel již byl za předchozí trestný čin pravomocně odsouzen.“⁴⁰ Tento výraz se tedy používá pro označení pachatele, kteří vykonávají trestnou činnost opakovaně a mohou za to být podruhé a vícekrát ve výkonu trestu odnětí svobody. Z penologického pohledu, což je nauka o výkonu trestu, je pojem recidiva naplněn až tehdy, když je osoba pachatele alespoň podruhé ve výkonu trestu odnětí svobody. V naší republice je recidiva bohužel obrovská. Příčin proč to tak je, je samozřejmě více. Z pohledu autora může být jedním z důvodů také samotný systém

---

³⁷ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 116 s. ISBN 80-7357-026-2.

³⁸ ZOUBKOVÁ, Ivana, MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. 23 s. ISBN 80-86795-05-5.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ SCHEINOST, Miroslav. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 93 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

vězeňství. Autor sám byl rok a půl zaměstnancem vězeňské služby a jeho subjektivní názor je, že věznice nejsou příliš vhodné pro pozitivní působení na odsouzené. Ačkoliv je v každé věznici zaměstnán psycholog, sociální pracovník, vychovatel, pedagog a mnozí další experti, každý odsouzený má také svůj individuální program zacházení, lze obecně říci, že terapeutické programy ve věznicích moc účelu nápravy odsouzených nedosahují. Je jasné, že pokud především sám dotčený nechce, nemá pevnou vůli a ochotu změnit svůj život do pozitivnějšího směru, jsou veškeré nápravné aktivity zbytečné. Většina odsouzených během pobytu ve věznici ztratí veškeré pozitivní sociální kontakty, nejsou schopni si při pobytu na svobodě najít adekvátní bydlení a dlouhodobé zaměstnání což vede k tomu, že opět sklouznou do kriminálního prostředí, potažmo zpět do výkonu trestu.

3.2.2 Oběť trestného činu

Jako oběť trestného činu je chápána osoba dotčená trestným činem, která byla tímto jednáním poškozena nebo ohrožena na životě, zdraví, majetku, cti, svobodě nebo jiných právech. Touto osobou se zabývá vědní obor **viktimologie**.⁴¹ „*Viktimologie je součástí kriminologické vědy zabývající se obětí trestného činu, její rolí v genezi a průběhu trestného činu a při jeho odhalování a objasňování, způsoby pomoci oběti po trestném činu a způsoby jak zabránit viktimizaci potencionálních obětí.*“⁴² V širším pojetí se za oběť trestného činu považují i osoby blízké, jako tzv. nepřímé oběti, jichž se následek činu také dotýká, i když zprostředkovaně (např. ztrátou živitele).⁴³ Nepřímou obětí tak mohou být děti poškozeného, jeho partner, rodinní příbuzní, ale i svědek události či široká veřejnost, která může utrpět byť jen částečnou újmu, když se o spáchaném trestném činu dozví ze sdělovacích prostředků.

Obětí trestného činu se může pochopitelně stát kdokoliv. Některé osoby, mají ovšem předpoklady k tomu stát se obětí větší. „*Disponovanost jedince nebo skupiny osob stát se obětí trestného činu je nazývána pojmem viktimnost.*“⁴⁴ Stupeň viktimnosti jednotlivých osob nejvíce závisí na pohlaví, věku, vykonávané profesi, způsobu chování

---

⁴¹ GRÍVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 112 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

⁴² NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 141 s. ISBN 80-7357-026-2.

⁴³ ZOUBKOVÁ, Ivana, MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. 27 s. ISBN 80-86795-05-5.

⁴⁴ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 141 s. ISBN 80-7357-026-2.

a osobnostních vlastnostech jedince, psychických hendikepech a mnohém dalším. V některé literatuře lze najít i znaky tzv. „*ideální oběti*“. Ta je většinou fyzicky výrazně slabší, nemocná, jinak hendikepovaná či v pokročilém věku. Oběť sama se chová příkladně a čestně, na tom, co se jí stane, nemá žádnou vinu, s pachatelem se nezná a pachatel sám je naopak představením agresora a nečestnosti.

„*Proces, kdy se potencionální oběť pachatele stane obětí skutečnou je nazýván jako viktimizace.*“⁴⁵ Indexem viktimizace je pak vyjádřen procentní podíl obětí připadajících ve sledovaném časovém období na určitý počet obyvatel žijících na vybraném území.⁴⁶ Jako rizikové se uvádí především vztahy sousedské, milenecké či jen čistě pracovní. Všechny tyto vztahy mohou působit jako motiv k provedení trestného činu. Viktimizaci významně ovlivňuje také samotné chování osoby, než se vůbec stane obětí. Svým chováním mohou potencionálního pachatele stimulovat a provokovat, jednat příliš důvěřivě, lehkomyšlně a neopatrně nebo o tom, že se stanou obětí, rozhodne jejich vlastní nezákonná činnost – stanou se obětí vydírání.

Újma způsobená oběti se rozděluje na primární a sekundární. Primární újma může mít tři podoby. Fyzickou, finanční a emocionální. Všechny tyto druhy újmy mohou mít pro oběť až doživotní následky. U oběti mohou vzniknout fobie, úzkosti, posttraumatické stresové poruchy a deprese. Oběti se už necítí bezpečně a někdy už dokonce ani nemohou dále vykonávat své dosavadní zaměstnání, které bylo zdrojem jejich obživy. Tato případová situace může nastat především u pracovníků vyloupených obchodů, čerpacích stanic a podobně. Sekundární újma je až újmou následnou, v návaznosti na spáchaný trestný čin. Paradoxem je, že může být způsobena samotnými orgány činnými v trestním řízení, jejich nevhodným postupem, opakovaným a oběti nepříjemným vyslýcháním. Dále může dojít k vydírání a zastrašování ze strany pachatele či jeho blízkých osob. Mezi sekundární újmu jsou zařazeny také výčitky ze strany rodiny nebo zveřejnění detailů případu v médiích, což může mít pro oběť velmi nepříjemné následky. Oběť by neměla být obviňována, ale chráněna. Podle Wallace „*jde však o relativně nový proces a musíme pokračovat ve vzdělávání odborníků v této oblasti, ale také veřejnosti v problematice*

---

⁴⁵ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. Kriminologie. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 143 s. ISBN 80-7357-026-2.

⁴⁶ KUČHTA, Josef, VÁLKOVÁ, Helena. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. 159 s. ISBN 80-7179-813-4.

*dynamiky viktimizace, abychom předešli škodlivému procesu obviňování oběti.*⁴⁷ V některých případech se oběť musí trvale odstěhovat. Některé zdroje uvádí i terciární viktimizaci, kdy se oběť není schopna znovu zařadit do společnosti a resocializovat. *„Velmi nepříjemným zážitkem je pro většinu obětí opětovné setkání s pachatelem v průběhu trestního řízení. K tomu dochází zejména při konfrontaci a při rekognici, které jsou po oběti poměrně často požadovány.*⁴⁸

Pomocí obětem trestných činů se dnes zabývá již řada organizací a institucí. V Německu působí od roku 1976 organizace Bílý kruh bezpečí.⁴⁹ Tato organizace poskytuje v současné době odborné poradenství a pomoc obětem trestných činů i jejich pozůstalým také na území městské části Praha 5.

3.3 Kontrola kriminality

Kontrola kriminality je realizována podle dvou základních přístupů, kterými jsou *represe a prevence*. Represe je opatření, které je už reakcí na spáchaný trestný čin. Naopak prevence má snahu aktivně předcházet spáchání trestného činu. K optimálnímu fungování kriminální politiky, by se oba tyto přístupy měly prolínat a navzájem se rozvíjet. Je totiž jasné, že určitá míra kriminality bude bohužel existovat vždy. Úkolem, účelem a cílem represe a prevence zároveň je ovšem pokusit se snížit míru kriminality na minimum.

3.3.1 Prevence kriminality

Prevence je opakem represe a jejím cílem je nejlépe předcházení páchaní trestné činnosti, její eliminace ještě před jejím započítáním a snížení výskytu kriminálních jevů. *„Prevencí kriminality rozumíme soubor nejrůznějších aktivit mimotrestního charakteru orientovaných na odstranění, oslabení či neutralizaci kriminogenních faktorů s cílem zastavit růst kriminality nebo docílit jejího zmenšení.*⁵⁰ Večerka k prevenci uvádí, že *„je to soubor aktivit vyvíjených státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty, který*

---

⁴⁷ WALLACE, Harvey, ROBERSON, Cliff. *Victimology: Legal, Psychological, and Social Perspectives*. 3rd ed. Boston: Prentice Hall, c2011. 15 s. ISBN 978-0-13-507157-1.

⁴⁸ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk., SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. 69 s. ISBN 80-7179-362-0.

⁴⁹ ZOUBKOVÁ, Ivana, MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. 33 s. ISBN 80-86795-05-5.

⁵⁰ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 172 s. ISBN 80-7357-026-2.

směřuje ke kontrole kriminality i ke snížení strachu z ní.⁵¹ Zapletal ve své publikaci zmiňuje, že „prevence kriminality se jeví v porovnání s klasickým výkonem spravedlnosti ve sféře trestního práva jako účinnější, perspektivnější a méně nákladná, neboť se místo na důsledky kriminogenního vývoje zaměřuje již na samotné kriminogenní faktory.“⁵² Prevence se tedy soustředí na potencionální i skutečné pachatele, ale i potencionální i skutečné oběti trestných činů. Patří sem opatření sociální i situační prevence a také informování občanů o existenci a možnostech preventivních opatření. „Chceme-li být úspěšní při prevenci kriminality, musíme včas rizikové faktory – hlavně ty nově vznikající – nalézat a hledat účinná protiopatření k jejich eliminaci nebo alespoň zamezení.“⁵³

3.3.2 Systém prevence kriminality v ČR

V České republice funguje tří úrovnový systém prevence kriminality. Jednotlivé úrovně jsou tyto:

1. republiková – vláda ČR, Republikový výbor pro prevenci kriminality, ministerstva a další státní instituce,
2. krajská – krajské úřady,
3. lokální – samosprávy měst a obcí.

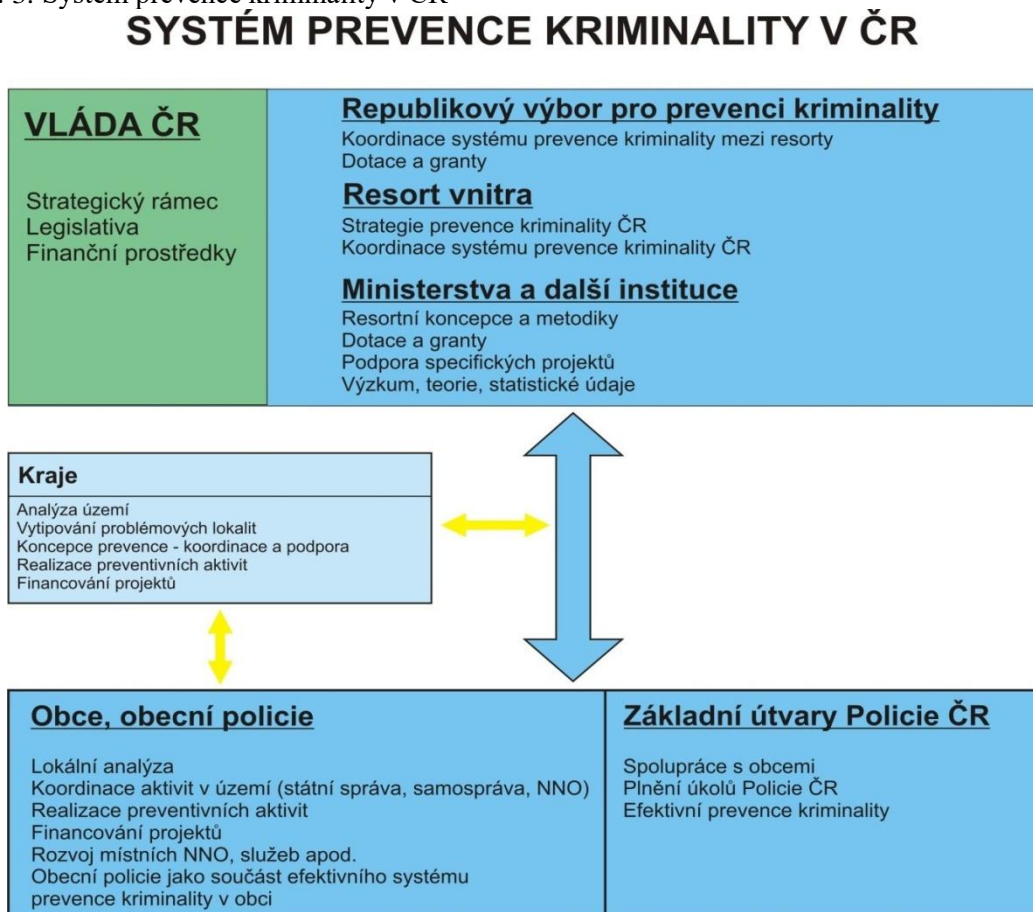
⁵¹ VEČERKA, Kazimír. Prevence kriminality v teorii a praxi. Praha: Themis, 1997. 146 s. ISBN 80-85821-48-6.

⁵² ZAPLETAL, Josef. *Prevence kriminality*. 2., přeprac. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2005. 7 s. ISBN 80-7251-200-5.

⁵³ SCHEINOST, Miroslav. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 34 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

System prevence kriminality, jednotlivé subjekty a jejich role v něm znázorňuje následující schéma:

Obr. č. 3: System prevence kriminality v ČR

Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. MVČR: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

3.3.3 Subjekty prevence kriminality

Republikový výbor pro prevenci kriminality, který má koordinační úlohu na celorepublikové úrovni. Je meziresortní koordinační a metodický orgán zřízený při Ministerstvu vnitra usnesením vlády ze dne 3. 11. 1993 č. 617. Řídí se statutem a jednacím řádem schváleným vládou ČR. Schází se zpravidla 1x měsíčně, program se řídí plánem činnosti. Úloha Republikového výboru je iniciační a informační. *Ministerstva a jim podřízené státní organizace*, které v návaznosti na vládní strategii prevence kriminality vytvářejí vlastní resortní strategie prevence kriminality a kriminogenních jevů a zajišťují jejich realizaci. *Policie České republiky*, její role je dána zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit

úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony. **Kraje**, které realizují preventivní politiku v samostatné působnosti, kdy dle § 1 odst. 4 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, „kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů“ **a obce**, ty tvoří základní úroveň, na které jsou opatření prevence kriminality v praxi nakonec naplňována. Na obcích leží váha praktického výkonu projektů, aktivit a opatření prevence kriminality. Dále mohou obce zřizovat **obecní policii** a to podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Dalšími subjekty jsou **nestátní neziskové organizace**, které nejčastěji vystupují v roli realizátorů preventivních a poskytovatelů služeb pomoci obětem trestné činnosti či při práci s pachateli a **podnikatelské subjekty**.⁵⁴

3.3.4 Struktura prevence kriminality

Sociální prevence „působí v širokém záběru, a to od úrovně ochrany a rozvoje jednotlivce (výchovné působení na osobnost), přes modifikaci jeho nevhodného rodinného zázemí (zajištění adekvátních podmínek pro rozvoj), dále k úpravám působení širšího sociálního zázemí (škola, volnočasové aktivity, zaměření zájmových skupin) až po zásahy v makrosociální vrstvě společnosti (hodnoty, normy, právní řád, sociální politika apod.).“⁵⁵

Situační prevence „staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vložených.“⁵⁶ Cílem situační prevence je tedy omezování příležitostí pro páchaní specifických trestných a jiných protispolečenských činů pomocí zásahů do fyzického prostředí, které tyto příležitosti vytváří nebo jejich výskyt

---

⁵⁴ Ministerstvo vnitra České republiky [online]. MVČR: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

⁵⁵ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualizované vydání. Praha: WoltersKluwer, 2014. 144 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

⁵⁶ Úřad Městské části Praha 5 [online]. ÚMČP5: ©2019 [cit. 24-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://kpss.praha5.cz/wp-content/uploads/2019/10/Program-prevence-kriminality-M%C4%9Bstsk%C3%A9-%C4%8D%C3%A1sti-Praha-5-na-rok-2020.pdf>

usnadňuje.“⁵⁷ Právě tato situační prevence je účinnou prevencí pro trestné činy vloupáním či krádeže, které si pro účely této práce autor vybral. V praxi jde například o zlepšení zabezpečení objektů, zlepšení osvětlení určité rizikové lokality, ukládání cenných předmětů na bezpečnější místa nebo zvýšení četnosti hlídkové kontroly v místech, kde je trestná činnost páchána nejčastěji. „*Jejím přínosem je, že na jedné straně ztěžuje potenciálnímu pachateli spáchat trestný čin nebo jiný delikt, na druhé straně pak zvyšuje pravděpodobnost odhalení reálného pachatele.*“⁵⁸ Situační prevence vychází z kriminologické disciplíny, která se nazývá environmentální kriminologie. Ta zkoumá kriminalitu, ve vztahu k prostředí, ve kterém se vykytuje. Jako příklad lze uvést kapesní krádež, která se logicky váže k místu, kde se vyskytuje větší nahromadění lidí, jako třeba obchodní centra nebo diskotéky.

Viktimologická prevence „*je zaměřená orientována především na ochranu potenciální, ale i skutečné oběti. Zaměřuje se na činnost osvětovou a poradenskou a na vštěpování obecných a speciálních zásad ochrany ohrožených osob. Patří sem například i kurzy sebeobrany.*“⁵⁹

3.3.5 Úrovně preventivních opatření

Primární prevence působí na všechny věkové skupiny obyvatel, především na děti a mládež. Tato skupina obyvatelstva ještě ani nemusí mít vlastní zkušenost s kriminalitou. „*Spočívá převážně v optimalizaci životních podmínek, zvláště sociálních, ale i materiálních, v péči o náležité fungování všech prosociálních aktivit, které vedou k vhodné socializaci jedinců a pozitivnímu rozvoji společnosti jako celku.*“⁶⁰

Sekundární prevence se zaměřuje již na vybrané rizikové jedince a skupiny osob, kde už je vzhledem k životní situaci vyšší riziko a pravděpodobnost, že by se mohli stát pachateli nebo oběťmi trestné činnosti. Může jít například o osoby závislé na drogách,

---

⁵⁷ BARILIK, Igor N. Environmentální kriminologie: prostředí a jeho role při páchání kriminality. Praha: Leges, 2015. Teoretik. 146 s. ISBN 978-80-7502-065-9.

⁵⁸ HOLCR, Květoň. Kriminologie. Praha: Leges, 2009. Student (Leges). 173 s. ISBN 978-80-87212-23-3.

⁵⁹ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. Kriminologie. 4., aktualizované vydání. Praha: WoltersKluwer, 2014 160 s. ISBN 978-80-7478-614-3

⁶⁰ VEČERKA, Kazimír. Prevence kriminality v teorii a praxi. Praha: Themis, 1997. 7 s. ISBN 80-85821-48-6.

alkoholu nebo gamblery. „*Je chápána jako přímá strategie orientovaná na jedince a skupiny kriminálně rizikové, ať již jako potencionální pachatelé či oběti.*“⁶¹

Terciální prevence se soustředí na jedince, kteří již mají s trestní činností zkušenost. Předmětem jejího zájmu jsou též okolnosti, které jedince k trestní činnosti vedly a snaží se o to, aby ji již neopakoval. Jde především o to, najít pro dotyčnou osobu znovu pracovní uplatnění a bydlení a pomocí poradenství ji namotivovat a začlenit zpět do společnosti. V tomto druhu prevence se může uplatnit penologie, „*kde zkoumá osobnost odsouzeného, jeho resocializaci, účinnost a efektivnost trestů.*“⁶²

„*Odpovědnost za oblast primární a sociální prevence spadá do působnosti rodiny, obce a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sekundární a terciární prevence je ohledem na odbornou náročnost jednotlivých aktivit záležitostí resortu Ministerstva práce a sociálních věcí a v některých souvislostech i Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva zdravotnictví. Ve specifické části populace působí i Ministerstvo obrany.*“⁶³

3.3.6 Prevence kriminality na území MČ Praha 5

Na území městské části Praha 5 je systém prevence kriminality realizován pomocí spolupráce všech zainteresovaných subjektů – Policie České republiky – Obvodního ředitelství Praha II., Městské Policie – Obvodního ředitelství Praha 5, Hasičského záchranného sboru, neziskových organizací působících na území městské části Praha 5, Úřadu městské části Praha 5 a také samotných občanů, jejichž podněty, typy a dotazy jsou vždy brány v potaz a intenzivně řešeny.

V rámci Úřadu městské části Praha 5 má kompetence bezpečnosti a prevenci kriminality v současné době ve své gesci radní JUDr. Petr Lachnit. Oblast prevence kriminality dále spadá do gesce Odboru Sociální problematiky a prevence kriminality. V rámci tohoto odboru je zřízena kumulovaná funkce **koordinátora/manažera prevence kriminality a protidrogového koordinátora**. Jak uvádí Večerka, tak „*koordinátor by měl*

---

⁶¹ VEČERKA, Kazimír. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. 7 s. ISBN 80-85821-48-6.

⁶² DIANIŠKA, Gustáv, STRÉMY, Tomáš, VRÁBLOVÁ, Miroslava a kol. *Kriminológia*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Plzeň: Vydavateľství a nakladateľství Aleš Čeněk, 2016. Slovenské učebnice. 149 s. ISBN 978-80-7380-620-0.

⁶³ Úřad Městské části Praha 5 [online]. ÚMČP5: ©2019 [cit. 24-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://kpss.praha5.cz/wp-content/uploads/2019/10/Program-prevence-kriminality-M%C4%9Bstsk%C3%A9-%C4%8D%C3%A1sti-Praha-5-na-rok-2020.pdf>

*být nejen sociálním pracovníkem, ale zároveň i manažerem. Musí být osobnost s dobrým úsudkem, dovedností komunikovat s lidmi, silně motivovaná pro tuto práci a schopná pracovat na různých úrovních sociální struktury a překonávat těžkosti s touto prací spojené.*⁶⁴ Pracovní náplň této pozice je velmi pestrá. Koordinátor realizuje a koordinuje akce a projekty zaměřené na prevenci kriminality, spolupracuje se všemi subjekty v oblasti prevence kriminality a řeší také podněty občanů. Účastní se také pravidelných porad na Magistrátu hlavního města Prahy, které vede krajský koordinátor prevence kriminality a kde je možnost konzultace bezpečnostních otázek s koordinátory ze všech ostatních městských částí v Praze (1-22). Zároveň úzce spolupracuje jak se státní Policií České republiky, tak s Městskou policií na území městské části. Koordinátor pravidelně každý rok zpracovává Program prevence kriminality městské části Praha 5 na příslušný rok, kde jsou určeny priority a zaměření Programu, který reaguje také na aktuální potřeby obyvatel. Dalším dokumentem a nezbytnou součástí tohoto Programu je Akční plán prevence kriminality městské části Praha 5 na příslušný rok. Ten je také zpracováván jednou ročně a obsahuje přesně vymezené, popsání a naplánované preventivní aktivity na následující rok, cílové skupiny, pro které budou tyto aktivity realizovány, v jakých termínech a do čí gesce tato aktivita spadá. Pořádané preventivní aktivity jsou zaměřeny na všechny věkové skupiny obyvatelstva. Jako příklad lze uvést nejprve preventivní aktivity pro nejmenší děti z mateřských škol. Pro ně jsou městskou částí pořádány akce ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem i s Městskou policií. V rámci preventivních akcí je pro děti realizována ukázka výcviku psůvodů, jízdní skupiny na koních i ukázka základního vybavení a techniky, které jak Městská policie, tak i hasiči při své práci nezbytně potřebují a používají. Další věkovou skupinou, na kterou se zaměřují preventivní akce pořádané městskou částí, jsou děti ze základních škol. Jako příklad lze opět uvést preventivní akci ve spolupráci s Městskou policií nazvanou „den bezpečnosti – dopravní výchova“. Cílem je jak teoreticky, pomocí přednášky o základních pravidlech silničního provozu a vysvětlení významu dopravních značek, tak praktickým cvičením na dopravním hřišti přiblížit, popsat a ukázat dětem, jak se bezpečně chovat při jízdě na jízdním kole v ostrém provozu na silnicích. Preventivní akce pořádá městská část také pro občany z řad těch nejstarších – pro seniory. Například v roce 2019 se uskutečnil již VII. ročník přednáškového cyklu Senior akademie, která je realizována ve spolupráci s útvarem

---

⁶⁴ VEČERKA, Kazimír. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. 93 s. ISBN 80-85821-48-6.

prevence Městské policie hl. m. Prahy. Jedná se o cyklus 11- ti dvouhodinových přednášek z oblasti bezpečnosti a prevence. Tato akce je mezi seniory velmi populární a oblíbená.

Program prevence kriminality i akční plán prevence kriminality městské části Praha 5 na příslušný rok jsou po vypracování předloženy ke schválení komisi Bezpečnostní a protidrogové, která zasedá pravidelně každé čtvrtletí a případně dle aktuální potřeby. Této komisi předsedá jmenovaný předseda a dále ji tvoří členové a odborníci z řad zvolených zastupitelů městské části. Pravidelně se zasedání komise účastní také ředitel Obvodního ředitelství Policie České republiky Praha II., ředitel Obvodního ředitelství Městské policie Praha 5 a také ředitel Hasičského záchranného sboru, kteří zde prezentují své názory, aktuality z výkonu služby, podněty, připomínky a také předkládají průběžné statistiky o činnosti jednotlivých sborů. Všechny zápisy z jednání komise jsou také veřejně přístupné na webových stránkách praha5.cz. Z pohledu autora jsou zasedání této komise velmi přínosné. Vzájemná spolupráce všech zainteresovaných složek i členů komise je při řešení mnohých podnětů nesmírně důležitá a vede vždy ke konstruktivnímu a rychlému vyřešení veškerých podnětů a zavedení opatření v rámci bezpečnosti na území Prahy 5. Po schválení komisí je nutné, aby tyto dokumenty schválila na svém zasedání také Rada městské části. Oba tyto dokumenty jsou následně po schválení Radou městské části veřejně dostupné k nahlédnutí na webových stránkách komunitního plánování sociálních služeb kpps.praha5.cz. Na těchto stránkách jsou zveřejněny také další zajímavé odkazy, které s prevencí kriminality úzce souvisí. Například velmi užitečný je odkaz na stránky Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, který sídlí také na území městské části Praha 5 nebo na stránky prevencekriminality.cz, které zajišťuje Ministerstvo vnitra. Najít zde je možné ale i odkazy na psychologické služby a pomoc. Samozřejmostí jsou odkazy na kontaktní údaje Městské policie, policie České republiky a Hasičského záchranného sboru.

3.3.7 Represivní strategie

„Trestní represe je v každém právním státě velmi podrobně upravena zákony, protože tato represe obvykle závažným způsobem zasahuje do života občana.“⁶⁵ Represe má tedy za cíl jednak spravedlivé a přiměřené potrestání pachatele, podle závažnosti jeho spáchaného činu. Cílem represivní strategie je také vysílat jasný signál do společnosti,

---

⁶⁵ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 203 s. ISBN 80-7357-026-2.

že páchat protiprávní jednání se nevyplácí a trest jako takový má zároveň odrazovat i potencionální pachatele. V neposlední řadě je cílem také ochrana společnosti, před tímto pachatelem. V tomto případě je mu uložen soudem **trest odnětí svobody**. Samotný trest by ale neměl plnit jen tuto funkci ochrany společnosti, ale působit také jako „převýchova“ a náprava pachatele, aby se podobného jednání v budoucnu již vyvaroval. Pachateli by se měla v nápravném zařízení dostat taková péče, která by měla zcela odstranit příčiny, které ho k tomuto jednání vedly.

S resocializací a nápravou pachatele souvisí termín, který bývá označován jako **prizonizace**. Tím je myšleno, že vězení působí na pachatele přesně naopak. Působí na něj jen další negativní vlivy a dochází k jeho **institucionalizaci**. Odsouzený se přizpůsobuje prostředí za mřížemi a vězeňskému životu, kde o jeho denním režimu striktně rozhoduje vězeňská služba, sám je neaktivní a nevyvíjí žádnou iniciativu. Pobyt mimo společnost jej tedy zbavuje veškerých návyků a dovedností, které jsou potřeba k životu na svobodě. Druhým procesem v rámci prizonizace je **ideologizace**. Odsouzený se alespoň částečně musí přizpůsobit normám a hodnotám ostatních spoluvězňů. Kombinace těchto dvou procesů prakticky znemožňuje nápravu pachatele.⁶⁶ I přes veškeré snahy o rozvoj a humanizaci českého vězeňství, snahy pokud možno o co největší zaměstnávání odsouzených během výkonu trestu, by uložení trestu odnětí svobody a tedy vězení mělo být skutečně až tím posledním řešením a prostředkem k pokusu o nápravu pachatele. I vzhledem k okolnostem, že většina pachatelů je již zcela imunní vůči jakýmkoliv snahám o jejich nápravu či převýchovu ve výkonu trestu a také kvůli vysokým finančním nákladům, které pobyt za mřížemi stojí daňové poplatníky, se soudy snaží uplatňovat tzv. **alternativní tresty**. Výhoda těchto trestů spočívá v tom, že jsou mnohem levnější než náklady na výkon trestu odnětí svobody, nedochází k negativním vlivům na odsouzené kvůli uvěznění a také roste šance, že bude poškozeným uhrazena náhrada škody.

„První významnou alternativou k nepodmíněnému trestu odnětí svobody přijatou v rámci reformy trestního práva novelou č. 152/1995 Sb. byl trest obecně prospěšných prací, a to s účinností od 1. ledna 1996.“⁶⁷ Později došlo v rámci uložení tohoto trestu k novelizaci, kde bylo mimo jiné výslovně stanoveno, že tento druh trestu nesmí sloužit

---

⁶⁶ TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 2010. 176-177 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

⁶⁷ SCHEINOST, Miroslav. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 58 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

k výtvarným účelům. „Jako další alternativní trest byl zaveden s účinností od 1. ledna 1998 (zákon č. 253/1997 Sb.) trest podmíněného odsouzení s dohledem (§ 60a TZ). Ke stejnému datu byl zaveden též institut podmíněného upuštění od potrestání s dohledem (§ 26 TZ). Významnou alternativou k nepodmíněnému trestu odnětí svobody zůstává peněžitý trest (§ 53 TZ).“⁶⁸ Mezi další tresty, kdy není uložen trest odnětí svobody, řadí trestní zákoník domácí vězení, propadnutí majetku, propadnutí věci, zákaz činnosti, zákaz pobytu, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce a trest vyhoštění.

3.3.8 Probační a mediační služba

„Probační a mediační služba oficiálně zahájila svou činnost k 1. lednu 2001 na základě účinnosti zákona č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně některých zákonů.“⁶⁹ Tuto službu vykonávají vyškolení a kvalifikovaní probační a mediační úředníci. Činnost jejich práce můžeme rozdělit na **probaci a mediaci**.

Probace je „sankce ukládána na dobu určitou a pachatel je dán pod dohled probačního úředníka. Během této zkušební doby nesmí pachatel spáchat žádný trestný čin.“⁷⁰ Probační úředník má v popisu práce dohlížet na pachatele, kontrolovat chování podmíněčně propuštěného a plnění jemu soudem uložených povinností, omezení a výkonu trestů, mimo odnětí svobody. Zároveň se však probační úředník snaží pomoci osobě, kterou má na starost, při jednání s veškerými úřady a institucemi, zprostředkovává mu kontakty na další potřebné organizace a pomocí pravidelných konzultací a také návštěv jeho bydliště se jej snaží motivovat k řešení všech problémů, které souvisí s následky trestné činnosti pachatele tak, aby již nadále vedl řádný život.

Mediace je mimosoudní řešení sporu mezi obviněným a obětí/poškozeným trestného činu. Vykonává ji třetí osoba, kterou nazýváme mediátor. Tato osoba je pro tyto potřeby řádně kvalifikována a jejím cílem je snaha nalézt přijatelné řešení pro obě strany sporu a to nejen ve smyslu například náhrady škody, ale během řešení sporu, je také prostor pro vyjádření lítosti pachatele a naopak pochopení příčin jeho jednání ze strany oběti a tím k urovnání sporu. Obě tyto strany zároveň musí s mediací předem souhlasit.

---

⁶⁸ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 227 s. ISBN 80-7357-026-2.

⁶⁹ KUČHTA, Josef, VÁLKOVÁ, Helena. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. 255 s. ISBN 80-7179-813-4.

⁷⁰ VEČERKA, Kazimír. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. 18 s. ISBN 80-85821-48-6.

„Na činnost Probační a mediační služby dohlíží Ministerstvo spravedlnosti, které je také zřizovatelem Rady pro probaci a mediaci.“⁷¹

Sociální poradenství, pomoc při hledání zaměstnání a bydlení a celkové zlepšení životní situace poskytují osobám, mimo jiné po výkonu trestu odnětí svobody také **sociální kurátoři pro dospělé**. Komunikace s nimi je však na dotyčné osobě, je zcela dobrovolná. Kurátoři mohou dotyčného navštěvovat ve věznici již během výkonu vazby nebo trestu. Na městské části Praha 5, jsou ve strukturách úřadu zařazeni kurátoři pro dospělé na Odboru sociální problematiky a prevence kriminality. Proto, aby mohly osoby využít služeb kurátora na městské části Praha 5, ovšem musí mít na této městské části nahlášen svůj trvalý pobyt.

3.4 Majetková kriminalita

Existují dva základní druhy struktury kriminality. Obecnou kriminalitu, kam patří kromě majetkové i kriminalita mravnostní, násilná a ostatní. A jinou kriminalitu, kterou tvoří především hospodářská kriminalita dále vojenské trestné činy a zbývající kriminalita. Majetková kriminalita je nejčastější formou kriminality nejen na území České republiky, ale ve většině států. Také z tohoto důvodu si autor práce vybral tento druh trestné činnosti pro svou práci. Například na Slovensku měla majetková kriminalita v roce 2011 podíl 46,5% z celkové kriminality, v roce 2011 pak 39,77%.⁷² „Ve struktuře celkové kriminality podle jejich kategorií má už dlouhodobě (de facto trvale) dominantní zastoupení majetková kriminalita, avšak její podíl se snižuje (ze 72,6% v roce 2000 na 63,80% v roce 2008).“⁷³ „Majetková kriminalita jednoznačně dominovala dle statistických údajů již v první polovině devadesátých let, kdy došlo k prudkému vzestupu kriminality na území České republiky.“⁷⁴

---

⁷¹ GRÍVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 193 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

⁷² DIANIŠKA, Gustáv, STRÉMY, Tomáš, VRÁBLOVÁ, Miroslava a kol. *Kriminológia*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Plzeň: Vydavateľství a nakladateľství Aleš Čeněk, 2016. Slovenské učebnice. 196 s. ISBN 978-80-7380-620-0.

⁷³ HOLCR, Květoň. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009. Student (Leges). 58 s. ISBN 978-80-87212-23-3.

⁷⁴ SCHEINOST, Miroslav. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 10 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

„Majetková trestná činnost několikanásobně přesahuje násilnou činnost.“⁷⁵ Je to dáno tím, že každá ať už fyzická či právnická osoba má právo vlastnit majetek. Je to základní právo, které deklaruje také Listina základních práv a svobod. Pro majetkové trestné činy je typické, že útočí proti a na cizí majetek. Pachatelé, kteří tento druh trestné činnosti vykonávají, se chtějí na majetku oběti obohatit. Proto také zaujímá její úprava v trestním zákoníku s účinností od 1. 1. 2010 významné místo. „Trestné činy proti majetku – obsažené především v hlavě V zvláštní části trestního zákoníku – lze rozdělit do dvou základních skupin na trestné činy, pro které je typické získání majetku a na trestné činy pro které je typické poškození majetku.“⁷⁶

Nejčastějším typem majetkové kriminality je trestný čin krádeže, § 205 trestního zákoníku. Krádeží se rozumí присvojení cizí věci. Jinými slovy se pachatel obohatí na úkor oběti. Do policejních statistik, ze kterých autor v této práci čerpal, do majetkové trestné činnosti spadají krádeže vloupáním do obchodů, výkladních skříní, restaurací a hostinců, ubytovacích objektů, kiosků, jídelen, závodních kuchyní a stravovacích zařízení, škol, bytů (§ 178, 205 TZ), víkendových chat (§ 178, 205 TZ), rodinných domků (§ 178, 205 TZ) a ostatních objektů (§ 178, 205 TZ). Přičemž vloupáním se rozumí „vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly.“⁷⁷ „Vloupáním se dle trestního zákoníku rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky. Uzavřeným prostorem může být stavba a její části, např. dům, byt, chata, obchodní dům, ale také oplocený pozemek, automobil, příruční pokladna apod. Lstí může být například nepravdivá záminka k vniknutí do bytu (např. vydávání se za policistu, kontrola odběru plynu). Nedovoleným překonáním uzamčení může být použití odcizeného, nalezeného nebo vylákaného klíče, vniknutí pomocí technického prostředku (planžeta, paklíč aj.) i bez poškození zámku a bez použití síly, nebo odvrtním, rozbitím nebo vylomením zámku apod. K překonání jiné jistící překážky je zapotřebí použití síly. Jde např. o vytržení, roztažení nebo přerážení mříží, probourání zdi, stržení ohrady nebo plotu. O vloupání nejde při vniknutí do prostoru otevřenými dveřmi nebo otevřeným oknem přízemního bytu. Pojem vloupání je v českém právu spojen s trestným činem krádeže,

---

⁷⁵ BARILIK, Igor N. *Environmentální kriminologie: prostředí a jeho role při páčání kriminality*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. 79 s. ISBN 978-80-7502-065-9.

⁷⁶ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 262 s. ISBN 978-80-7478-614.

⁷⁷ § 121 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

hovoříme proto tedy o krádeži vloupáním (podle § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku). Toho se pachatel dopouští svým jednáním bez ohledu na výši škody, kterou způsobil, resp. bez ohledu na to, jakou faktickou hodnotu má odcizená věc. Pokud se pachatel dopustí vloupání v úmyslu zmocnit se cizí věci a této věci se nakonec nezmocní, dopustil se pokusu krádeže. Pokud dojde k vloupání do obydlí, tedy zejména domu nebo bytu, dopouští se pachatel zároveň porušování domovní svobody (podle § 178 trestního zákoníku). Poškozeným je v takovém případě oprávněný uživatel bytu nebo domu, bez ohledu na to, zda je vlastníkem nemovitosti.“⁷⁸

Dále sem patří krádeže prosté a to krádeže kapesní, jiné krádeže na osobách, mezi zaměstnanci na pracovišti, motorových vozidel dvoustopých a jednostopých (§ 205, 207 TZ), věcí z aut, součástí motorových vozidel, jednostopých a dvoustopých, jízdních kol (§ 205, 207 TZ), v bytech, v prostorách nádraží, během jízdy v dopravních podnicích, v jiných objektech a krádeže ostatní. Patří sem i trestný čin podvodu (§ 209 TZ), zpronevěry (§ 206 TZ), neoprávněného užití cizí věci (§ 207 TZ), zatajení věci (§ 219 TZ) a poškozování cizí věci (§ 228 TZ).

Je zřejmé, že u trestného činu krádeže bude vysoká míra latence. I přesto je vysoká míra registrované majetkové kriminality problémem nejen v České republice a toho, že bude její obětí, se obává většina populace na zemi. Navíc u krádeží je také velmi nízká míra objasněnosti. Jedním z důvodů může být, že pachatelé především krádeží prostých bývají jen ojedinělí pachatelé, kteří jen zkrátka využijí příležitosti, protože ta dělá zloděje nebo naopak může jít o tzv. „profesionály“. Nejen tato skutečnost vedla autora k tomu, že si pro analýzu a určení stavu kriminality na vybraných územích a ve vybraných letech vybral jako druh právě majetkovou kriminalitu, respektive počet majetkové trestné činnosti a konkrétní trestné činy krádeže vloupáním do bytů, krádeže kapesní, ke kterým dochází téměř každý den. A to zejména na místech, kde se vyskytuje větší množství lidí, což je na území městské části Praha 5 zejména oblast pěší zóny Anděl a přilehlého okolí, která patří k nejméně frekventovanějším místům v celé Praze. V jarních a letních měsících projde uvedenou zónou až 120 tisíc lidí denně. Tím dochází k velkému zatížení této lokality, kumulaci problémových osob z celé Prahy, což má za následek zvýšení rizika vzniku potenciální trestné činnosti. Posledním vybraným typem krádeže je trestný čin krádeže

---

⁷⁸ Policie České republiky [online]. PČR: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/trestny-cin-kradeze-vloupanim.aspx>

vloupáním do motorových vozidel. Je tedy zřejmé, že těmito činy je dennodenně ohrožen každý z nás. „*Pachatelem majetkové kriminality jsou v převážné míře muži. Osobnost pachatele majetkové kriminality je charakteristická deformovaným vztahem k majetku a preferencí materiálních hodnot, přičemž kriminogenní faktory, které ovlivňují pachatele, můžeme rozdělit do oblasti sociální, kulturní, politické, hospodářské, právní, biologické a psychologické.*“⁷⁹

3.5 Kriminologický výzkum

Základní pojmy kriminologického výzkumu: **Metodologie** „je soustava obecných pravidel, podle kterých se poznatky shromažďují, třídí, analyzují a zobecňují. Je to nauka o použití metod a technik a také analyzuje chyby či zkreslení a jejich příčiny. **Metoda** je obecnější výzkumný postup zahrnující často jak sběr, tak interpretaci výsledků. **Technika** je konkrétní výzkumný nástroj uplatňovaný v konkrétních podmínkách.“⁸⁰

„*Kriminologický výzkum je speciální případ empirického sociálního výzkumu, který lze chápat jako zvláštní případ vědeckého výzkumu vůbec.*“⁸¹

Kriminologický výzkum má 4 fáze, které je nutné dodržet a to:

Tab. č. 1: Fáze kriminologického výzkumu

a) Přípravná fáze	Formulace problému, teoretická příprava, vstupní studie, stanovení výzkumného cíle, formulace hypotéz, operacionalizace, výběr metod a technik, výběrový soubor, pilotáž, předvýzkum, projekt
b) Vlastní výzkum	Zjišťování nových poznatků
c) Zpracování informací	Kontrola, kódování, početní zpracování, analýza
d) Závěrečná fáze	Začlenění nových poznatků, zveřejnění, náměty na další výzkum, návrhy praktických opatření

Zdroj: NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 237-238 s. ISBN 80-7357-026-2.

⁷⁹ DIANIŠKA, Gustáv, STRÉMY, Tomáš, VRÁBLOVÁ, Miroslava a kol. *Kriminológia*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Plzeň: Vydavateľství a nakladateľství Aleš Čeněk, 2016. Slovenské učebnice. 194 a 200 s. ISBN 978-80-7380-620-0.

⁸⁰ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 236 s. ISBN 80-7357-026-2.

⁸¹ KAISER, Günther. *Kriminologie: úvod do základů*. Praha: C.H. Beck, 1994. Beckovy právnické učebnice. 26 s. ISBN 80-7179-002-8.

„Kriminologický výzkum je speciální případ empirického sociálního výzkumu, který lze chápat jako zvláštní případ vědeckého výzkumu vůbec.“⁸²

„V přípravné fázi, po seznámení se s výzkumným problémem, řešitel přistoupí ke stanovení předmětu, objektu výzkumu či hypotéz, cílů, metod a technik výzkumu. Předmětem je oblast, kterou se chce řešitel zabývat. Cíle pak s předmětem souvisí, zahrnují informace, které chceme výzkumem zjistit. Dalším krokem je vytvoření výzkumných otázek a hypotéz. Výzkumná otázka předběžně vymezuje výzkumný problém. Na základě stanovení výzkumných otázek jsou pak stanoveny hypotézy, jako očekávání teoretických odpovědí na výzkumné otázky. V druhé fázi je nejdůležitější zvolit vhodné metody a techniky k získání co nejlepších údajů o zkoumané problematice.“⁸³ Třetí fází je pak především třídění, analýza a zpracování získaného materiálu. V závěrečné fázi jsou pak shrnuty výsledky a navrženy další opatření.

Předmětem autorova výzkumu je kriminalita primárně na území městské části Praha 5. Cílem je po důkladném studiu a rozboru z dostupných a vybraných statistických dat zjistit, zda kriminalita na tomto území klesá nebo se naopak zvyšuje. V přípravné fázi si tedy autor jako otázku položil, zda je kriminalita ve vybraných územích za vybrané období klesající či stoupající. Jako vypovídající statistická data si autor vyhledal celkový počet trestných činů, které jsou na městské části Praha 5 spáchány a jako časové období si zvolil roky 2011 až 2018. Vždy se jedná o počet skutků spáchaných v období jednoho kalendářního roku. Je také nutno brát v potaz, že ve společnosti dochází k neustálým změnám a situace v ní se mění každým dnem. Tím je myšlena například ekonomická či politická situace v České republice, která se přímo či nepřímo dotýká jednotlivých občanů, migrace obyvatelstva. Jistý vliv může hrát i proces globalizace. Nejen tyto vlivy se mohou promítnout do stavu kriminality. Tato data jsou v práci následně porovnány s daty za celé území hlavního města Prahy a s územím České republiky, aby bylo dále zjištěno, jaký podíl z celkové trestné činnosti v hlavním městě a v České republice se stane území městské části Praha 5. Obdobně jsou v práci porovnávána data majetkové trestné činnosti, která je autorem vnímána pro občany jako nejvíce negativní a škodlivou.

---

⁸² KAISER, Günther. *Kriminologie: úvod do základů*. Praha: C.H. Beck, 1994. Beckovy právnické učebnice. 26 s. ISBN 80-7179-002-8.

⁸³ DIANIŠKA, Gustáv, STRÉMY, Tomáš, VRÁBLOVÁ, Miroslava a kol. *Kriminológia*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. Slovenské učebnice. 58-59 a 61 s. ISBN 978-80-7380-620-0.

Z výzkumných technik si autor vybral *Analýzu statistických dat*. „Ta umožňuje srovnání mezi jednotlivými prvky i posouzení jejich vývoje. Výhodou je, že u nemalé části kriminologií sledovaných jevů jsou statistická data k dispozici, a to i dlouhodobých trendech. Nevýhodou je, že statistické údaje o kriminalitě zaznamenávají pouze tu část zločinnosti, která vyjde najevo a je registrována orgány činnými v trestním řízení. Nezachycují tzv. skrytou kriminalitu.“⁸⁴ Veškerá statistická data pro tuto práci čerpal autor z oficiálních statistik Policie České republiky. Na Úřad městské části Praha 5 je každoročně zasílána výroční zpráva o činnosti Policie České republiky Praha II, kterou pak na zasedání zastupitelstva městské části prezentuje ředitel Policie České republiky Praha II. Další zvolenou technikou je *Analýza časových řad*.

„Z rozboru časově uspořádaných údajů můžeme vyčíst trendy. Existující uspořádané časové řady lze použít jako o tzv. extrapolaci při předvídání budoucího vývoje. Minulý vývoj se graficky znázorní a dosavadní trend se hypoteticky prodlouží do budoucích let. Platí přitom zásada, že vždy dvě třetiny dosavadního vývoje umožní prodloužit trend o další třetinu.“⁸⁵ Dále je v práci uvedena také predikce budoucího vývoje trestných činů a vypočítány 95% intervaly spolehlivosti.

---

⁸⁴ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 251-252 s. ISBN 80-7357-026-2.

⁸⁵ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualizované vydání. Praha: WoltersKluwer, 2014. 211 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

4 Vlastní práce

Hlavním územím, na které se zaměřuje tato práce, je území městské části Praha 5. „Městská část Praha 5 patří svou rozlohou a počtem obyvatel k největším v Praze. Leží na levém břehu Vltavy v těsném sousedství historického jádra Prahy, od kterého ji dělí z valné části zachované středověké opevnění, zvané Hladová zeď. Osídlení tohoto území se datuje již od pravěku, což dokládá řada nalezišť. Pátou městskou část tvoří několik původně samostatných obcí – Smíchov, Košíře, Motol, Hlubočepy, Radlice, Jinonice-Butovice a jižní výběžek Malé Strany – Újezd.“⁸⁶

Kompetence bezpečnosti a prevence kriminality spadá v současné době pod gesci radního JUDr. Petra Lachnita z politické strany ANO 2011.

Faktorů, které mohou hrát roli a tím jistým způsobem ovlivňovat právě oblast bezpečnosti a kriminality ve vybraných a sledovaných územích, ale nejen tam, a určitě se mohou určitou měrou promítnout do celkového počtu spáchaných trestných činů je velká řada. Jedním z hlavních faktorů je celkový počet obyvatel žijících na daném území.

Tab. č. 2: Vývoj počtu obyvatel a koeficient růstu (2011–2018)

Rok	Česká republika		Hlavní město Praha		MČ Praha 5	
	počet	koef. růstu	počet	koef. růstu	počet	koef. růstu
2011	10 496 672		1 241 664		81 161	
2012	10 509 286	1,00	1 246 780	1,00	81 443	1,00
2013	10 510 719	1,00	1 243 201	0,997	80 931	0,994
2014	10 524 783	1,00	1 259 079	1,01	82 159	1,02
2015	10 542 942	1,00	1 267 449	1,01	82 630	1,01
2016	10 565 284	1,00	1 280 508	1,01	84 165	1,02
2017	10 589 526	1,00	1 294 513	1,01	85 276	1,01
2018	10 626 430	1,00	1 308 632	1,01	86 432	1,01
Průměrný koeficient růstu		1,00		1,01		1,01

Zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xa/casove-rady-za-mestske-casti-prahy>, údaje pro Českou republiku také Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_hu

Výše uvedená tabulka ukazuje, že ve všech vybraných územích došlo ve sledovaných obdobích k nárůstu počtu obyvatel. Podíl obyvatel Prahy 5 na celkovém

⁸⁶ Úřad Městské části Praha 5 [online]. ÚMČP5: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.praha5.cz/historie/>

počtu obyvatel Prahy nedoznal v uvedeném období velkých změn (rok 2011 – 6,5% obyvatel, rok 2018 – 6,6% obyvatel). Koeficient růstu je takřka neměnný, neboť se jedná o tak vysoká čísla, že se jejich zvýšení ve výpočtu koeficientu, který je zaokrouhlen na dvě desetinná místa, neprojeví.

Dalším faktorem, který může určitým způsobem ovlivnit, když ne celkovou kriminalitu, tak například její strukturu, je počet cizinců, kteří mají ve sledovaných lokalitách uveden svůj trvalý pobyt.

Tab. č. 3: Počet cizinců s trvalým pobytem a koeficient růstu ve vybraných územích (2011–2018)

Rok	Česká republika		Hlavní město Praha		MČ Praha 5	
	počet	koef. růstu	počet	koef. růstu	počet	koef. růstu
2011	196 000		160 783			
2012	212 000	1,08	162 715	1,01		
2013	237 000	1,12	161 004	0,99	13 065	
2014	250 000	1,05	166 332	1,03	13 664	1,05
2015	260 000	1,04	171 408	1,03	14 040	1,03
2016	272 000	1,05	184 264	1,08	14 822	1,06
2017	281 000	1,03	195 068	1,06	15680	1,06
2018	289 000	1,03	205 595	1,05	16689	1,06
Průměrný koeficient růstu		1,06		1,04		1,05

Zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xa/casove-rady-za-mestske-casti-prahy>, údaje pro Českou republiku také Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>

Výše uvedené údaje nezahrnují cizince s platným azylem. Údaje o počtu cizinců s trvalým pobytem na městské části Praha 5 nejsou za rok 2011 a 2012 k dispozici. I tak lze ale konstatovat, že došlo ke zvýšenému počtu cizinců s trvalým pobytem na území jak městské části Praha 5, v hlavním městě Praze i na území České republiky, kde se tento počet zvýšil od roku 2011 o více jak 90 tisíc. Podíl cizinců s trvalým pobytem na území Prahy 5 z celkového počtu cizinců s trvalým pobytem v Praze zůstává prakticky stejný – kolem 8%.

Dalším faktorem, který může ovlivnit celkový počet trestných činů a obecně vývoj kriminality je věková struktura obyvatel.

Tab. č. 4: Podíl osob ve věku 0–14 let na věkové struktuře obyvatel (2011–2018)

Území	Rok a podíl osob 0–14 let v %							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR	14,7	14,8	15	15,2	15,4	15,6	15,7	15,7
hlavní město Praha	13,3	13,7	14,1	14,5	14,9	15,2	15,5	15,4
MČ Praha 5	13,7	14,1	14,4	14,7	15,1	15,3	15,6	15,8

Zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/promeny-vekoveho-slozeni-obyvatelstva-cr-2001-2050>, údaje za rok 2018 zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-g598foxrzn>, údaje za MČ Praha 5 zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xa/casove-rady-za-mestske-casti-prahy>

Tab. č. 5: Podíl osob ve věku 15–64 let na věkové struktuře obyvatel (2011–2018)

Území	Rok a podíl osob 15–64 let v %							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR	69,1	68,4	67,6	67	66,3	65,6	65	64,9
hlavní město Praha	69,5	68,7	67,8	67,3	66,7	66,1	65,7	65
MČ Praha 5	71,1	70,3	69,6	69,2	68,5	68,2	67,8	67,4

Zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/promeny-vekoveho-slozeni-obyvatelstva-cr-2001-2050>, údaje za rok 2018 zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-g598foxrzn>, údaje za MČ Praha 5 zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xa/casove-rady-za-mestske-casti-prahy>

Tab. č. 6: Podíl osob ve věku 65+ let na věkové struktuře obyvatel v letech 2011–2018

Území	Rok a podíl osob 65+ let v %							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR	16,2	16,8	17,4	17,8	18,3	18,8	19,2	19,2
hlavní město Praha	17,2	17,6	18,1	18,2	18,4	18,6	18,8	18,6
MČ Praha 5	15,2	15,6	16	16,2	16,4	16,5	16,7	16,8

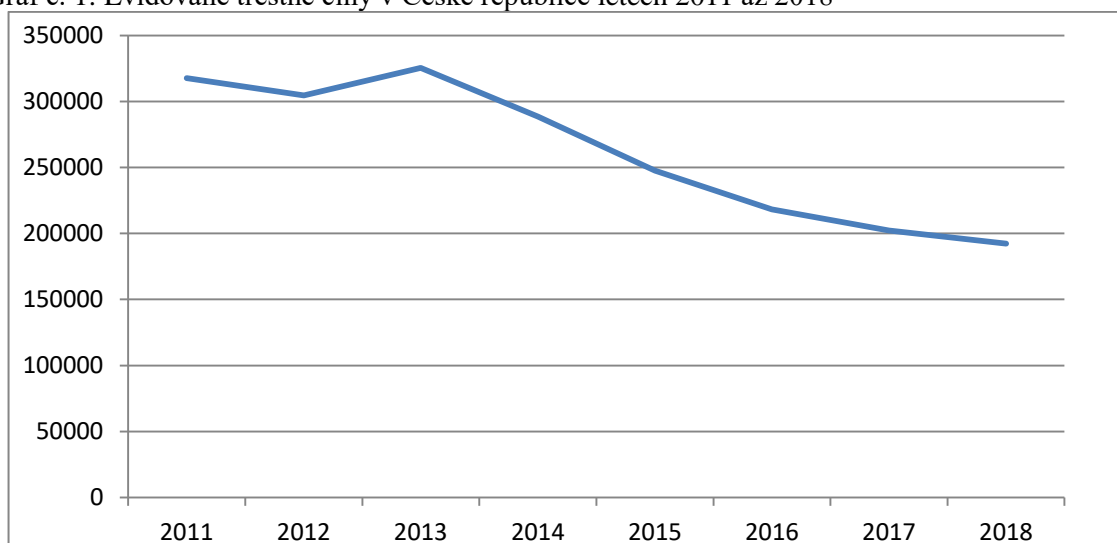
Zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/promeny-vekoveho-slozeni-obyvatelstva-cr-2001-2050>, údaje za rok 2018 zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-g598foxrzn>, údaje za MČ Praha 5 zdroj: Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xa/casove-rady-za-mestske-casti-prahy>

Výše uvedené tabulky věkové struktury obyvatelstva dokládají, že na všech sledovaných územích má věková skladba téměř totožný vývoj. V kategorii 65+ let se na území městské části Praha 5 nachází v každém sledovaném roce nejméně seniorů ze sledovaných území. Naopak podíl obyvatel ve věku 15–64 let je na tomto území vždy procentuálně nejméně zastoupen ze sledovaných území.

Dalšími faktory, které se v menší či větší míře promítají do struktury kriminality a počtu spáchaných trestných činů můžeme dále zařadit například míru nezaměstnanosti, výši průměrné mzdy nebo hustotu osídlení daného území.

Na úplném začátku je dobré uvést celkový počet registrované kriminality ve sledovaných letech na území České republiky pomocí křivky, díky které jde lehce rozpoznat, zda má celkový počet trestných činů klesající nebo stoupající tendenci, případně rozlišit meziroční výkyvy.

Graf č. 1: Evidované trestné činy v České republice letech 2011 až 2018

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Z uvedeného grafu lze vyčíst, že celkový počet trestných činů na území České republiky má každoročně trvale klesající tendenci. V roce 2011 bylo na území České republiky celkově spácháno 317 177 tisíc trestných činů. Naproti tomu v roce 2018 „jen“ 192 405 tisíc. Mírný nárůst trestné činnosti byl zaznamenán pouze v roce 2013. Tuto situaci lze dle autora vysvětlit také tím, že tehdejší prezident České republiky Václav Klaus vyhlásil částečnou amnestii a z věznic bylo plošně po celém území České republiky propuštěno několik tisíc recidivistů, což mělo jistý okamžitý dopad na nápad trestné činnosti na území celé země.

Zjištěný počet celkového počtu trestných činů na vybraných územích ve sledovaných obdobích, lze kromě grafické křivky pro konkrétnější představu doložit přesnými, konkrétními čísly registrovaných trestných činů.

Tab. č. 7: Celkový počet TČ a koeficient růstu na vybraných územích (2011–2018)

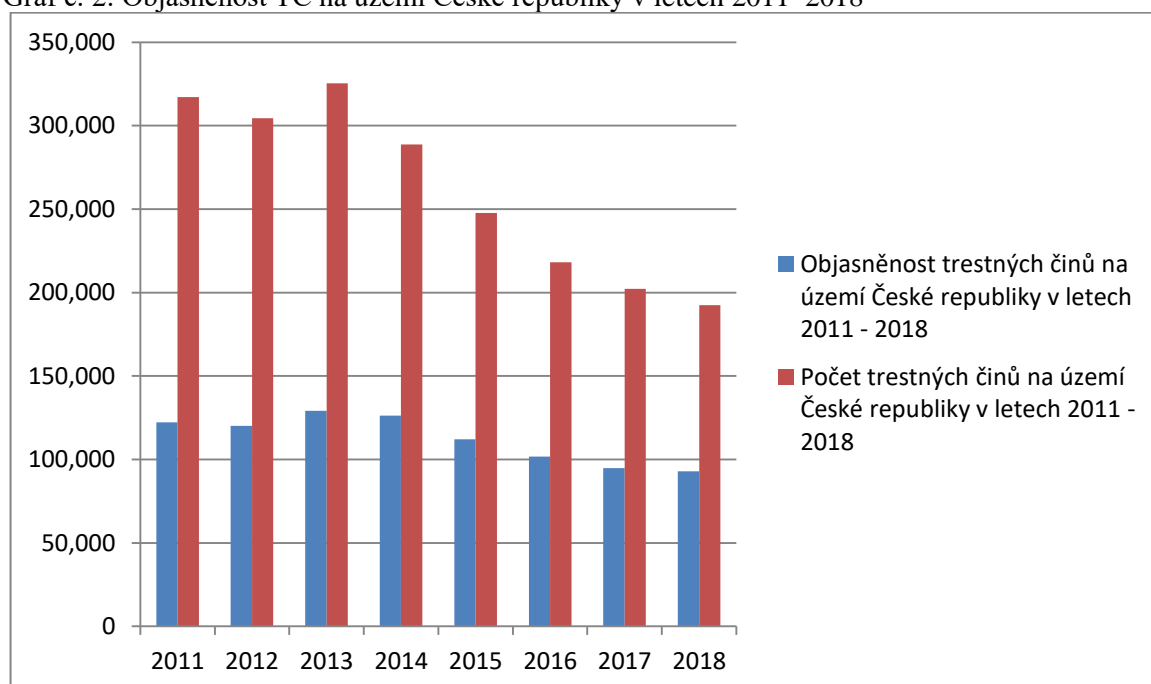
Rok	Česká republika		Hlavní město Praha		MČ Praha 5	
	počet	koef. růstu	počet	koef. růstu	počet	koef. růstu
2011	317 177		74 122		6 705	
2012	304 528	0,96	72 345	0,98	6 223	0,93
2013	325 366	1,07	82 005	1,13	6 673	1,07
2014	288 660	0,89	71 828	0,88	6 197	0,93
2015	247 628	0,86	64 095	0,89	5 300	0,86
2016	218 162	0,88	56 432	0,88	4 777	0,90
2017	202 303	0,93	50 726	0,90	4 033	0,84
2018	192 405	0,95	47 061	0,93	3 762	0,93
Celkem	2 096 229		518 614		43 670	
Průměrný koeficient růstu		0,93		0,94		0,92

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Tato tabulka jasně dokazuje velmi výraznou klesající tendenci celkového počtu trestných činů ve všech třech vybraných územích ve sledovaném období let 2011 až 2018. Jediný nárůst byl zaznamenán v roce 2013 (již zmíněná amnestie). V průměru dochází každoročně k poklesu za všechny oblasti – za ČR činí pokles 6,7% trestných činů ročně, za Prahu pak 5,9% trestných činů ročně a za MČ Praha 5 je nejvyšší pokles – 7,7% ročně.

Z hlediska subjektivního pocitu občanů, co se jejich pocitu bezpečnosti týče, je také velmi důležitá celková objasněnost trestných činů. Také díky tomu se nepřímo hodnotí právě práce Policie České republiky, která si tak může získat důvěru občanů a vůbec i jejich ochotu oznamovat zjištění trestného činu.

Graf č. 2: Objasněnost TČ na území České republiky v letech 2011–2018

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Celková objasněnost trestných činů má graficky také klesající tendenci s výjimkou nárůstu v roce 2013, což souvisí s tím, že v tomto roce narostl i celkový počet trestných činů. Co je ovšem velmi důležité, je to, že celkový počet trestných činů klesá podstatně rychleji než počet objasněných trestných činů. Jinak řečeno dochází ke stále většímu procentu objasňování trestné činnosti.

Tab. č. 8: Celkový počet TČ a celkový počet objasněných TČ na území ČR (2011–2018)

Rok	počet TČ/ČR	počet objasněných TČ/ČR	objasněno v %
2011	317 177	122 238	39
2012	304 528	120 168	39
2013	325 366	129 181	40
2014	288 660	126 237	44
2015	247 628	112 141	45
2016	218 162	101 678	47
2017	202 303	94 890	47
2018	192 405	92 795	48
Celkem	2 096 229	899 328	43

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

V uvedené tabulce je konkrétními daty přiblížen graf celkové objasněnosti trestných činů na území České republiky v letech 2011–2018. Z tabulky je možné konstatovat, že celkový počet spáchaných trestných činů klesá mnohem rychleji než počet

těch objasněných. Jinými slovy to ukazuje na zlepšující se práci Policie a určitě se jedná o velmi pozitivní signál směrem k veřejnosti. Je velmi podstatné, aby se společnost dozvíдалa i takovéto informace. Celková objasněnost trestných činů za sledované období se téměř přibližuje hranici 50%. Konkrétně v roce 2018 už to bylo přes 48%. Nutno podotknout, že zrovna majetková kriminalita je jedna z nejhůře objasňovaných trestných činností.

Posledním sledovaným rokem této práce je rok 2018. Ten tedy nabízí nejčerstvější údaje o momentálním stavu počtu trestných činů, potažmo tedy stavu kriminality. Bližší představu o počtu registrované kriminality v roce 2018 znázorňuje následující tabulka.

Tab. č. 9: Počet TČ (registrovaná kriminalita) na vybraných územích v 2018

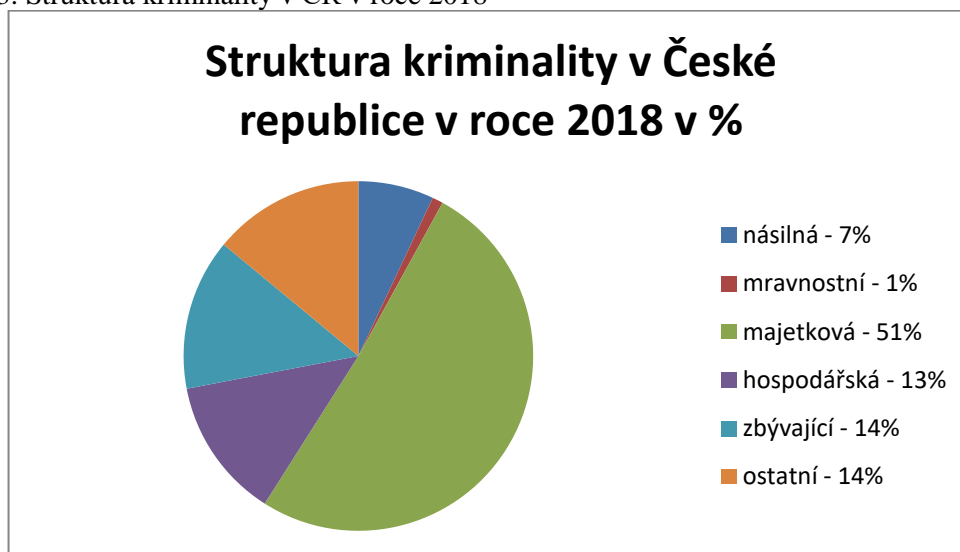
Registrovaná kriminalita za období 1. 1.2018 až 31. 12. 2018	Česká republika	Hlavní město Praha	MČ Praha 5
Krádeže vloupáním do bytů	2 171	869	103
Krádeže kapesní	8 770	5 331	330
Krádeže vloupáním do motorových vozidel	12 250	5 416	312
Majetková kriminalita	98 670	31 946	2 241
Celková kriminalita	192 405	47 601	3 762

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Ve výše znázorněné tabulce je vyčíslen celkový počet trestných činů, specifikace počtu trestných činů zařazených do majetkové kriminality a dále konkretizace kolik trestných činů se týkalo právě krádeže vloupáním do bytů, krádeží kapesních a krádeže vloupáním do motorových vozidel, to vše za rok 2018, který je posledním sledovaným rokem této práce. Majetková kriminalita tvořila v tomto roce 51% z celkové kriminality v České republice.

Strukturu a složení kriminality, jednotlivé druhy trestných činů v roce 2018, lze přiblížit a vyjádřit následujícím grafem.

Graf č. 3: Struktura kriminality v ČR v roce 2018

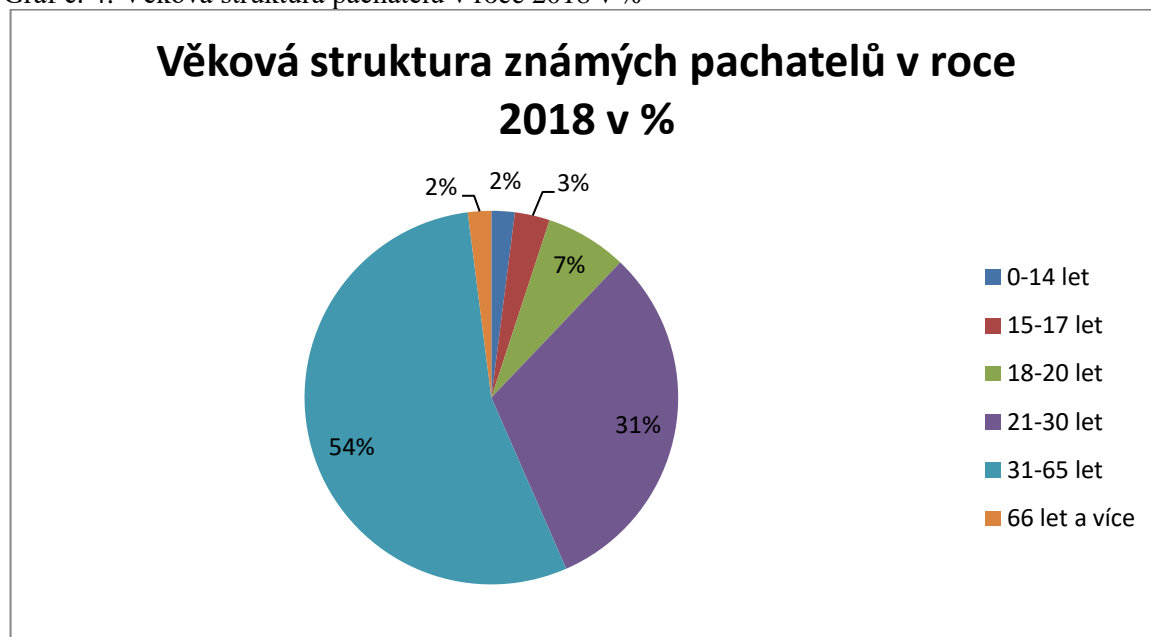

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Z tohoto grafu lze jednoznačně na první pohled vyčíst, že nejčastějším druhem kriminality byla opravdu v roce 2018 majetková kriminalita, která tvoří polovinu trestné činnosti na území ČR vůbec. Mezi zbývající kriminalitu řadí statistiky PČR například zanedbání povinné výživy a mezi ostatní kriminalitu řadí například trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí. Tyto dva druhy kriminality tvoří bezmála $\frac{1}{4}$ trestných činů.

Podíl z hlediska věku všech stíhaných a vyšetřovaných pachatelů trestné činnosti v roce 2018 ilustruje následující graf.

Graf č. 4: Věková struktura pachatelů v roce 2018 v %

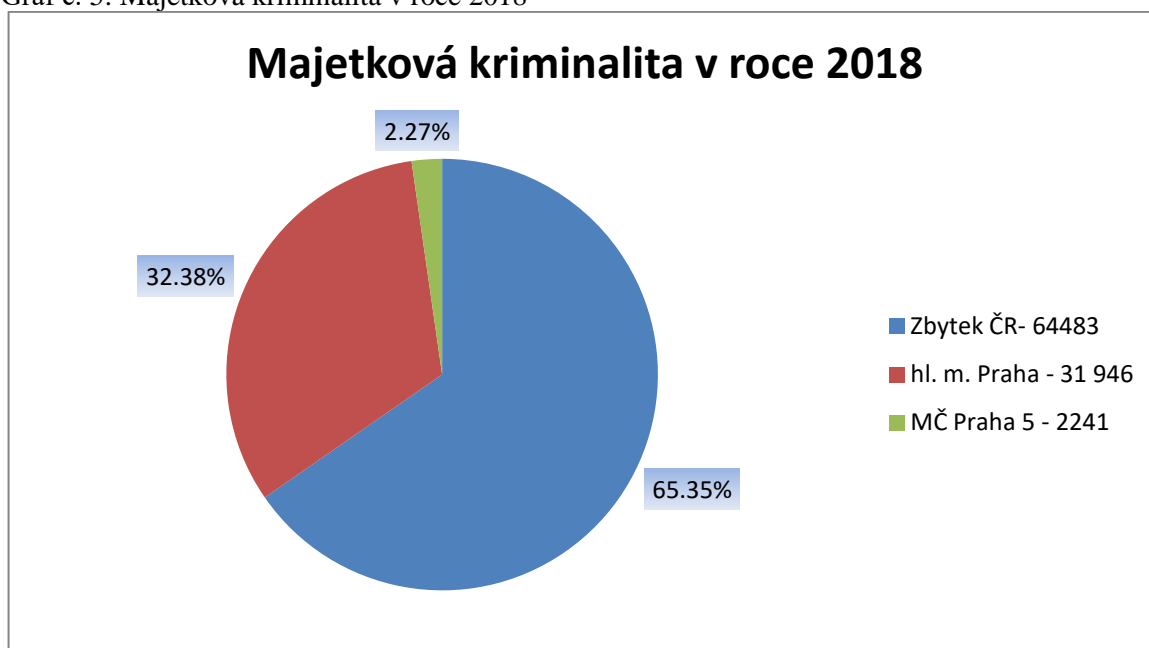

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Z grafu vyplývá, že 85% pachatelů trestné činnosti v roce 2018 bylo ve věku mezi 20 a 65 lety. Senioři se podílejí dvěma procenty. Skupina mladistvých páchala v roce 2018 z celkové trestné činnosti na území České republiky 3%.

Jak autor uvedl, tak majetková kriminalita tvořila v roce 2018 celých 51% celkové kriminality na území České republiky. Pro účely této práce je ovšem podstatné také to, kolik z této kriminality se odehrálo na území hlavního města Prahy a území městské části Praha 5. To lze vyjádřit za pomoci získaných dat od PČR graficky takto:

Graf č. 5: Majetková kriminalita v roce 2018

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

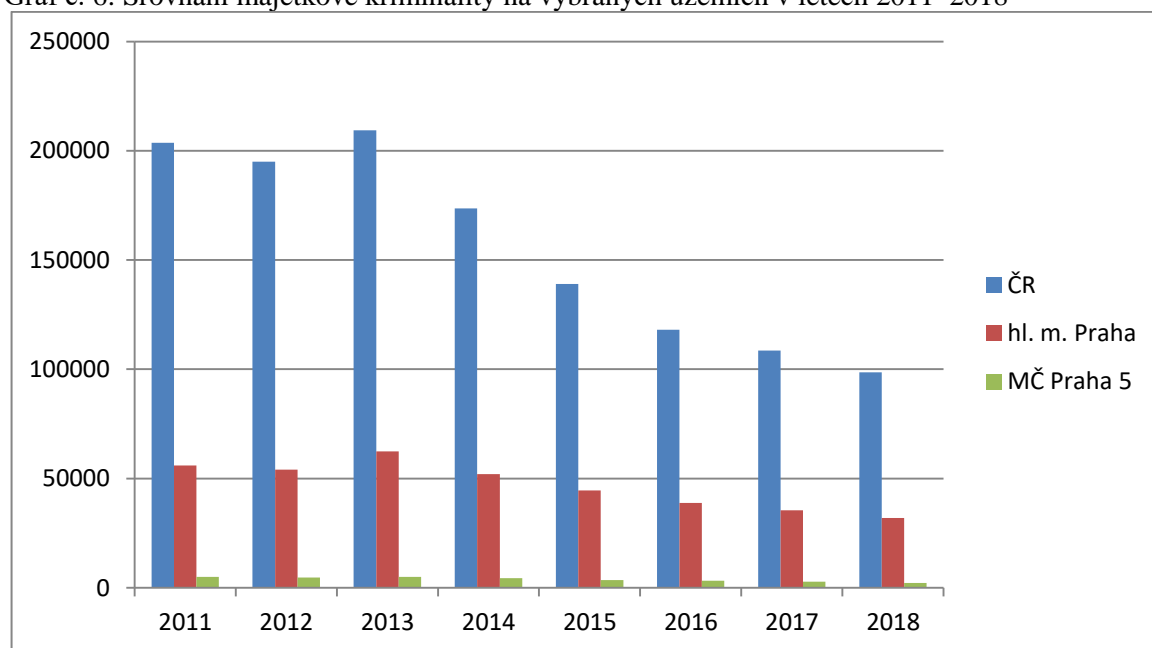
Celkový počet majetkových trestných činů byl v roce 2018 na území České republiky 98 670. Jedná se o vůbec nejnižší číslo za sledované období let 2011 až 2018, což samo o sobě jasně ukazuje klesající tendenci. Z toho bezmála třetina této kriminality se odehrála na území hlavního města Prahy, což je vcelku logické. V Praze, jakožto v hlavním městě České republiky, trvale žije přes jeden milion obyvatel, pravidelně ji navštěvují desítky tisíc turistů z celého světa, pořádají se zde největší jak už kulturní nebo sportovní akce. To vše a nejen to, má za následek, že v Praze dochází k majetkové kriminalitě nejčastěji.

I když by se mohlo zdát, že tvoří majetková kriminalita obrovské množství trestných činů i u ní nastává ve sledovaném období její rapidní pokles. V roce 2018 bylo na území České republiky registrováno ve statistikách Policie České republiky 98 670 majetkových trestných činů, naproti tomu v prvním sledovaném roce 2011 to bylo

203 675 tisíc, což dokazuje pokles tohoto druhu kriminality o více než o 50 % ve sledovaném období. Na území hl. m. Prahy bylo v roce 2018 evidováno 31 946 těchto činů, zatímco v roce 2011 to bylo 56 016. Více jak poloviční pokles tohoto druhu kriminality, který patří mezi nejčastější u nás, nastal také na území městské části Praha 5. V roce 2018 je na tomto území evidováno 2 241 majetkových trestných činů. V roce 2011 to bylo více jak dvakrát více, a to 4 972.

Tyto čísla znázorňuje následující graf.

Graf č. 6: Srovnání majetkové kriminality na vybraných územích v letech 2011–2018

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Tímto grafem je vyjádřeno, že i počet majetkové trestné činnosti má jednoznačně klesající tendenci a to jak na území celé České republiky, tak i v hlavním městě Praze a na území její městské části Praha 5. Jedinou výjimku ve sledovaném období tvoří jen rok 2013. Samozřejmě na území České republiky je pokles v grafu nejvíce vidět, jelikož se zde spáchá nejvíce skutků.

Pro ještě bližší představu lze tento graf převést do tabulky a s přesnými počty evidovaných trestných činů majetkové kriminality na vybraných územích.

Tab. č. 10: Počet TČ majetkové kriminality na vybraných územích (2011–2018)

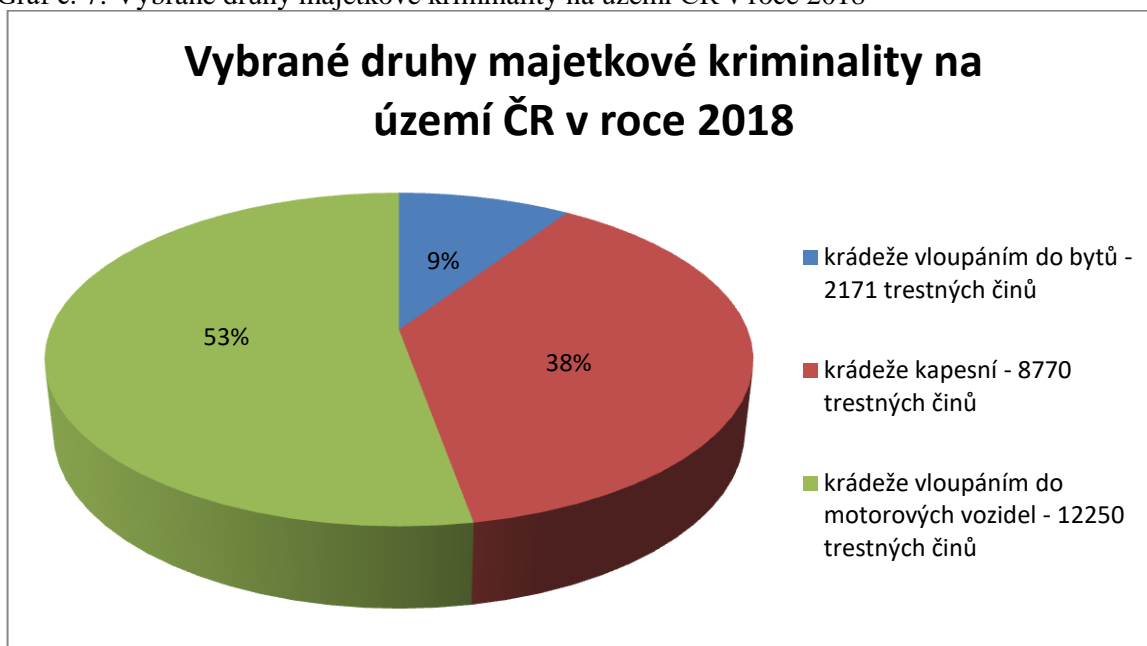
Rok	Česká republika	koeficient růstu	Hlavní město Praha	koeficient růstu	MČ Praha 5	koeficient růstu
2011	203 675		56 016		4 972	
2012	194 970	0,96	54 113	0,97	4 631	0,93
2013	209 351	1,07	62 362	1,15	5 036	1,09
2014	173 611	0,83	52 081	0,84	4 420	0,88
2015	139 092	0,80	44 502	0,85	3 587	0,81
2016	118 082	0,85	38 784	0,87	3 242	0,90
2017	108 497	0,92	35 509	0,92	2 778	0,86
2018	98 670	0,91	31 946	0,90	2 241	0,81
Celkem	1 245 948		375 313		30 907	
průměrný koeficient růstu		0,91		0,93		0,90

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Zde je předchozí grafické vyjádření vyjádřeno v tabulce s již konkrétními čísly, které potvrzují, že majetková kriminalita ve všech vybraných územích během sledovaného období klesla s výjimkou hlavního města Prahy o více jak 50%. I v hlavním městě je však úbytek za sledované období o více jak 24 tisíc trestných činů majetkové kriminality.

Tato práce se blíže věnuje třem vybraným druhům majetkové kriminality, která dle autora nejvíce postihuje a trápí obyčejné občany celého území České republiky a to krádeže vloupáním do bytů, krádeže kapesní a krádeže vloupáním do motorových vozidel.

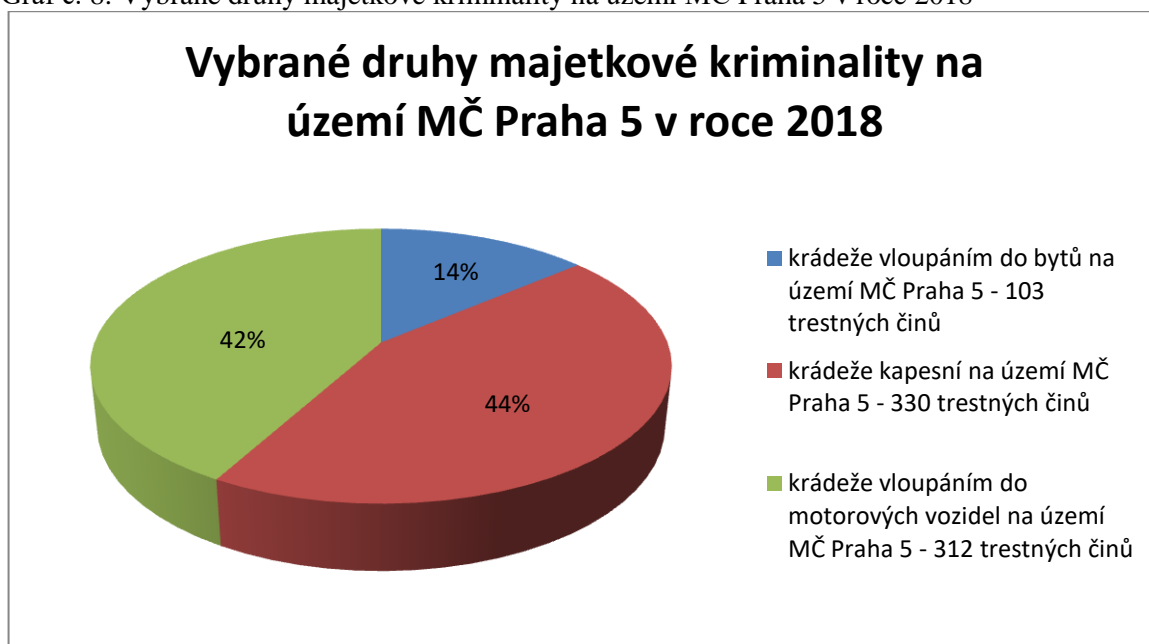
Graf č. 7: Vybrané druhy majetkové kriminality na území ČR v roce 2018

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Největší zastoupení mezi majetkovou kriminalitou na území České republiky má v roce 2018 krádež vloupáním do motorových vozidel. Ovšem celkové číslo tohoto trestného činu za rok 2018 netvoří ani 50 % celkového čísla stejného typu trestného činu za rok 2011, kdy bylo spácháno na území České republiky 33 230 trestných činů krádeže vloupáním do motorových vozidel.

Graf č. 8: Vybrané druhy majetkové kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2018

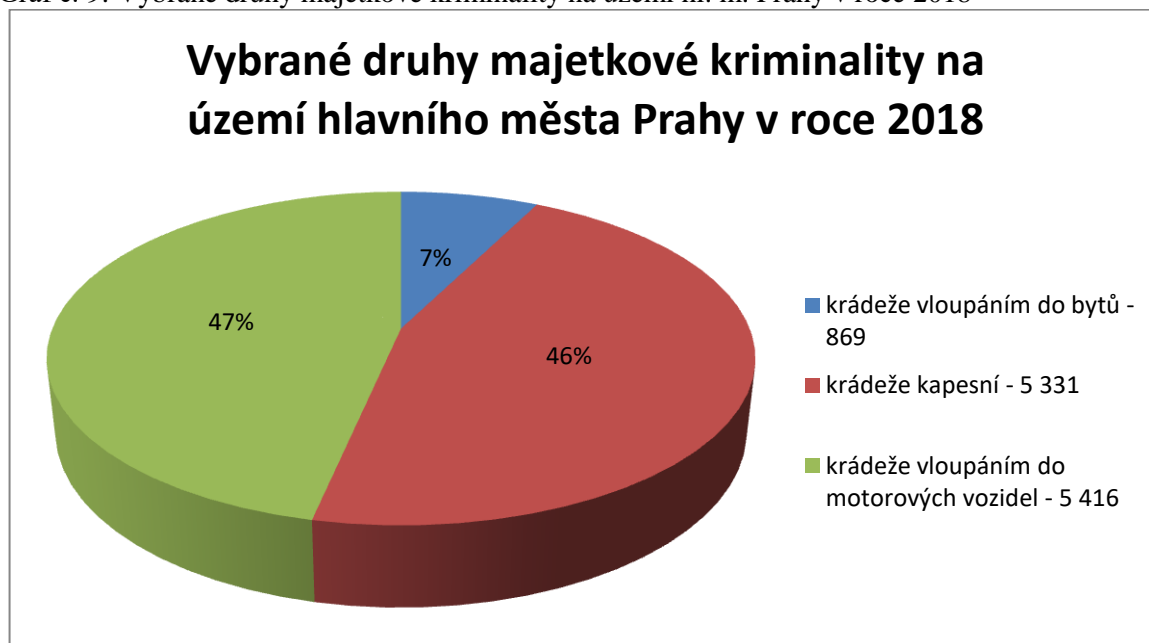
Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Na území městské části Praha 5 byla nejčastějším trestným činem majetkové kriminality v roce 2018 krádež kapesní, i když rozdíl mezi počtem trestného činu krádeže vloupáním do motorových vozidel není nikterak značný, na rozdíl od území celé České republiky. Je zde tedy vidět rozdíl oproti území České republiky.

Pro úplné srovnání je ještě nutné doložit statistiku vybraných trestných činů majetkové kriminality v roce 2018 také na území hlavního města Prahy.

Graf č. 9: Vybrané druhy majetkové kriminality na území hl. m. Prahy v roce 2018

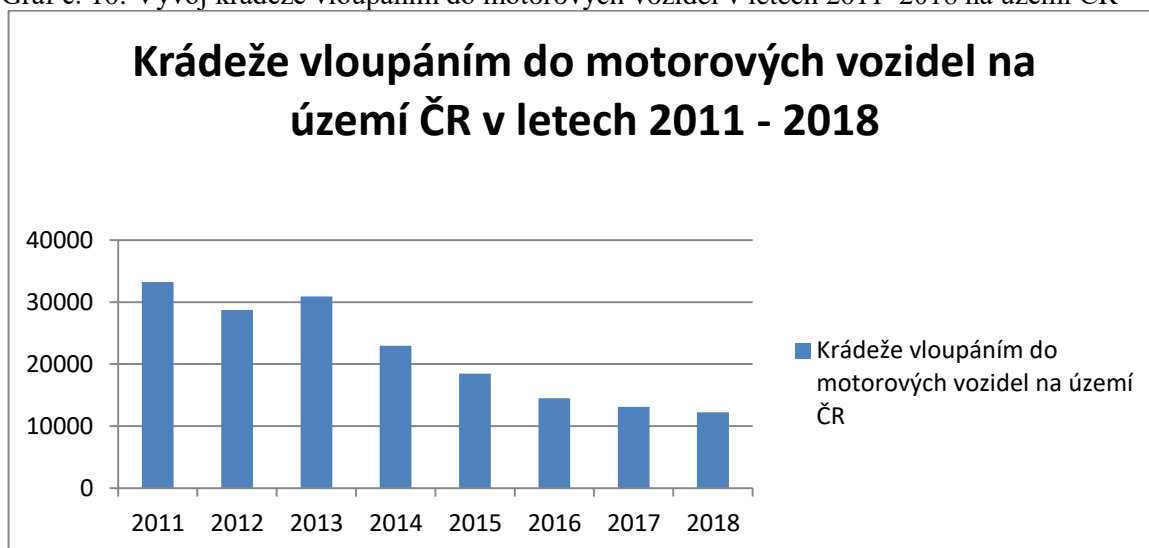
Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Území hlavního města Prahy jen dokládá celorepublikový trend majetkové kriminality. Jako jejím nejčastějším druhem, zde byl v roce 2018 zastoupen trestný čin krádeže vloupáním do motorových vozidel. Celkový počet tohoto trestného činu zde tvořil téměř polovinu z území České republiky. Celkem 5 416 trestných činů na území hlavního města Prahy a 12 250 na území České republiky.

Jak bylo v práci uvedeno, nejčastějším typem majetkové kriminality ze tří sledovaných v této práci, byla v roce 2018 na území České republiky krádež vloupáním do motorových vozidel.

Její vývoj lze za sledované období vyjádřit z dostupných dat následujícím grafem.

Graf č. 10: Vývoj krádeže vloupáním do motorových vozidel v letech 2011–2018 na území ČR

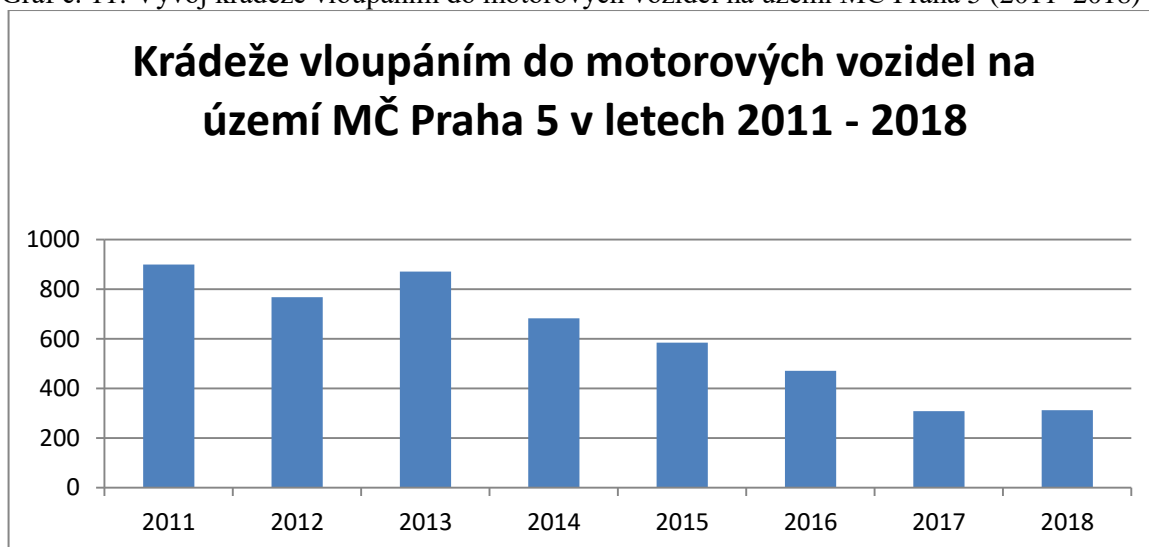

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Tento graf ukazuje, že i když byla krádež vloupáním do motorových vozidel nejčastějším trestným činem majetkové kriminality na území České republiky v roce 2018, tak i tento trestný čin má v průběhu sledovaného období na území České republiky velmi klesající tendenci. Lehký nárůst byl v policejních statistikách zaznamenán jen mezi roky 2012 a 2013. To, že byla tato trestná činnost majetkové kriminality tou nejčastější na území České republiky, si autor vysvětluje mnohdy i nezodpovědným přístupem občanů, kteří jsou schopni zanechat cennosti či jakékoli jiné věci na viditelném místě ve vozidle a vzdálit se od něj například za účelem nákupu nebo do zaměstnání.

Obdobně lze doložit, že stejný typ krádeže klesá i na území městské části Praha 5.

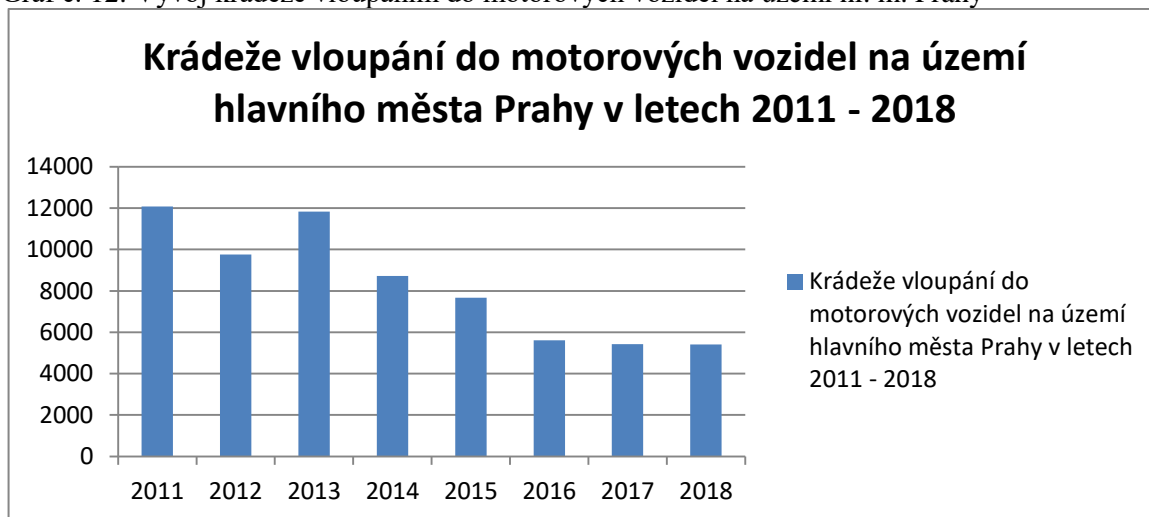
Graf č. 11: Vývoj krádeže vloupáním do motorových vozidel na území MČ Praha 5 (2011–2018)

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Ve sledovaném období je vidět nárůst opět jen mezi roky 2012 a 2013 a minimální mezi roky 2017 a 2018. Obecně lze však konstatovat, že i tento typ majetkové kriminality má na území městské části Praha 5 rovněž trvale klesající tendenci.

Graf č. 12: Vývoj krádeže vloupáním do motorových vozidel na území hl. m. Prahy

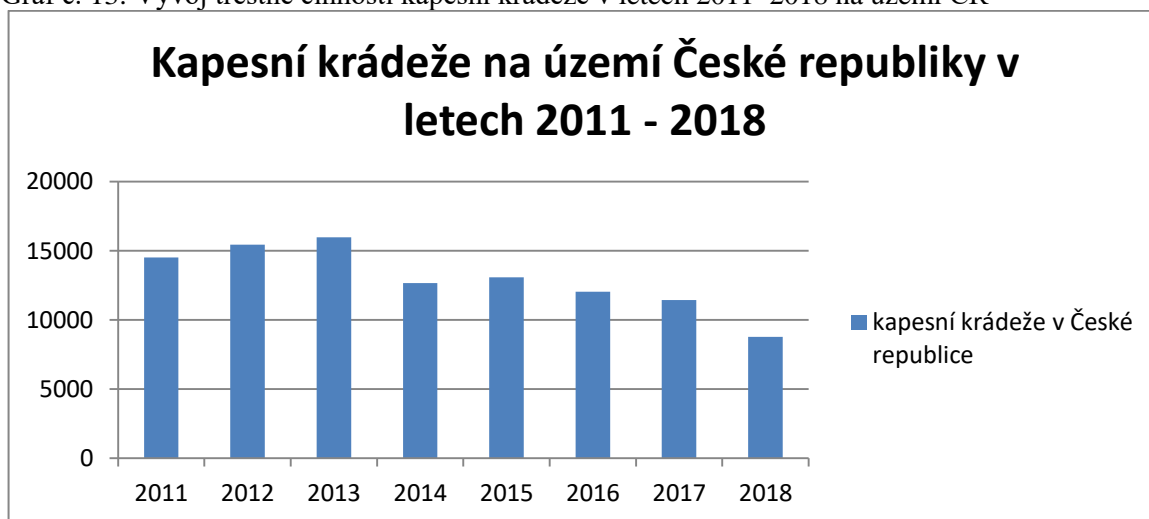

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Obdobný trend je u tohoto druhu majetkové kriminality vidět i na území hlavního města Prahy. I zde dochází k nárůstu četnosti trestného činu krádeže vloupáním do motorových vozidel v roce 2013, jinak lze vypočítat trvale klesající tendenci, která se v posledních letech ustálila.

Druhou nejvyskytovanější majetkovou kriminalitou na území České republiky v roce 2018 jsou kapesní krádeže. Jejich vývoj ve sledovaném období vyjadřuje následující graf.

Graf č. 13: Vývoj trestné činnosti kapesní krádeže v letech 2011–2018 na území ČR

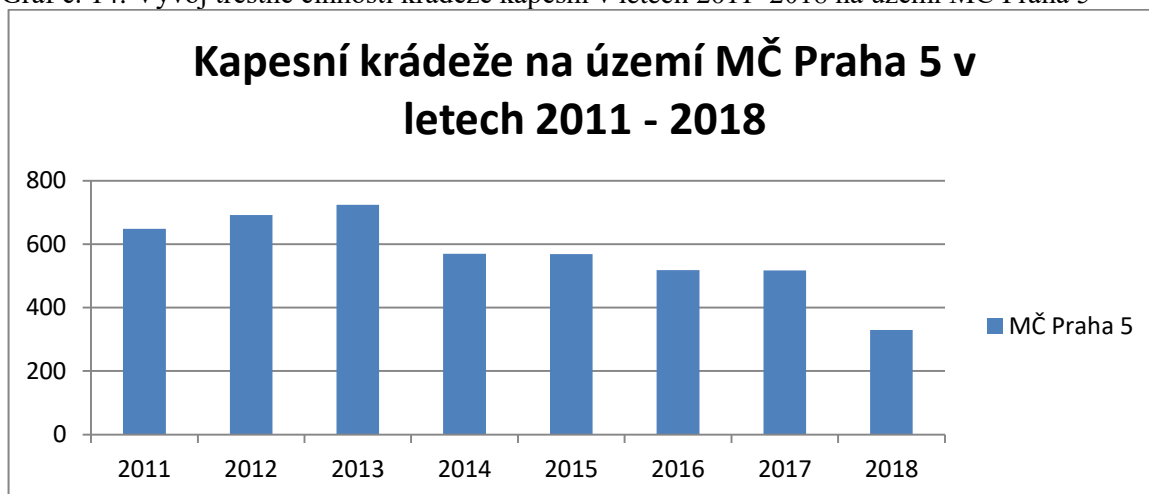

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Vývoj počtu trestných činů kapesní krádeže má s lehkými výkyvy, kdy je znát zpočátku její mírný nárůst, především v letech 2012 a 2013, a také 2015, v současné době na území České republiky klesající tendenci.

Rovněž obdobný průběh lze vypočítat ve sledovaném období v rámci stejného trestného činu i na území městské části Praha 5 a hlavního města Prahy.

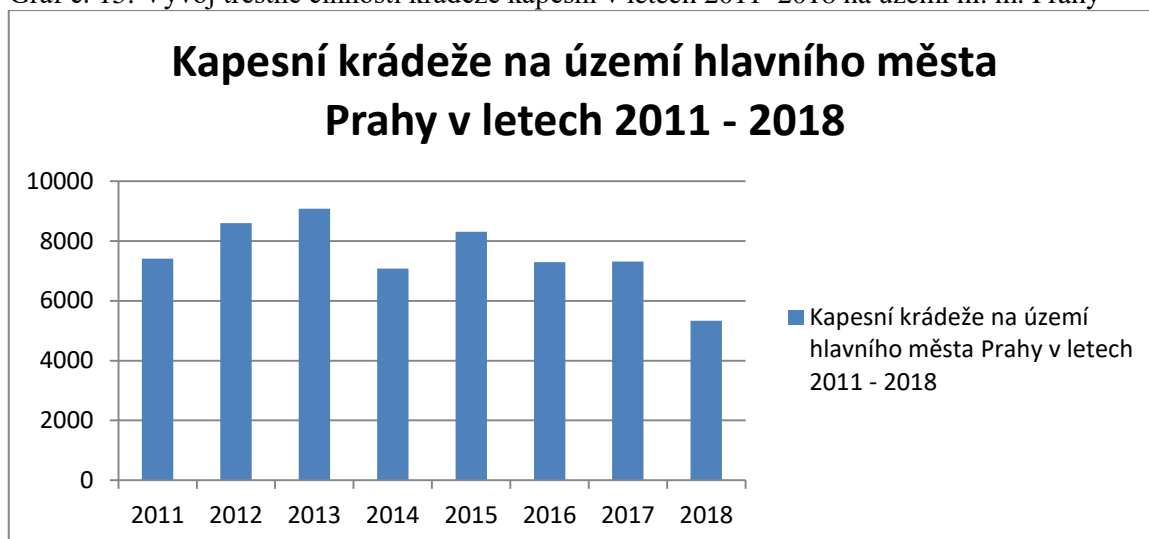
Graf č. 14: Vývoj trestné činnosti krádeže kapesní v letech 2011–2018 na území MČ Praha 5

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

I z tohoto grafu je patrné, že vývoj krádeže kapesní měl na území městské části Praha 5 zpočátku stoupající tendenci od roku 2011 do roku 2013, následně došlo k rapidnímu poklesu a s mírnými výkyvy byl vývoj konstantní až do roku 2017. V roce 2018 bylo Policií zaevidováno dosud nejméně krádeží tohoto typu na tomto území. Došlo k výraznému poklesu oproti roku 2017.

Graf č. 15: Vývoj trestné činnosti krádeže kapesní v letech 2011–2018 na území hl. m. Prahy

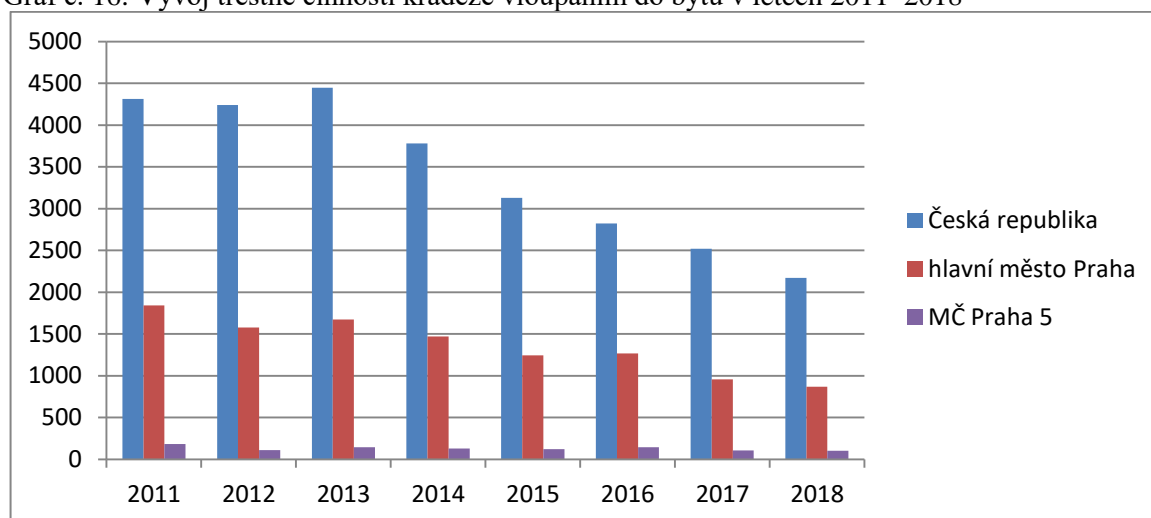

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Na území městské části Praha měl trestný čin krádeží kapesních stoupající tendenci od roku 2011 do roku 2013, kdy dosáhla nejvyššího čísla. Následně došlo k prudkému poklesu. Podobnému jako mezi roky 2017 a 2018, kdy naopak počet tohoto druhu krádeže dosáhl svého minima. Roky 2016 a 2017 byly téměř totožné, co se počtu krádeží kapesních týče.

Třetím sledovaným druhem majetkové kriminality je trestný čin krádeže vloupáním do bytů.

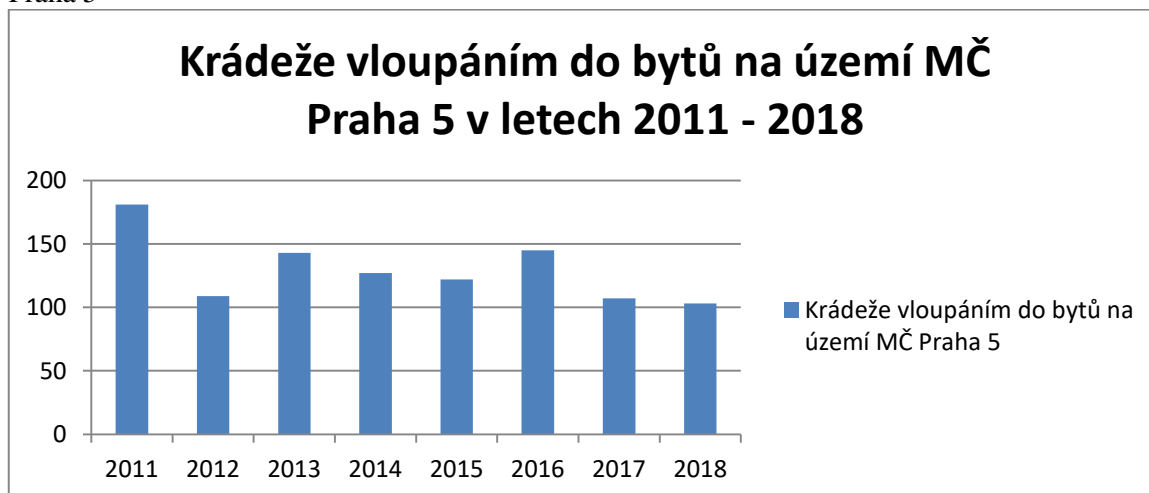
Graf č. 16: Vývoj trestné činnosti krádeže vloupáním do bytů v letech 2011–2018

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

I tento graf poukazuje, že nejvíce trestných činů krádeže vloupáním do bytů bylo na území České republiky spácháno v roce 2013 a od té doby, má i tento trestný čin trvale velmi výraznou klesající tendenci.

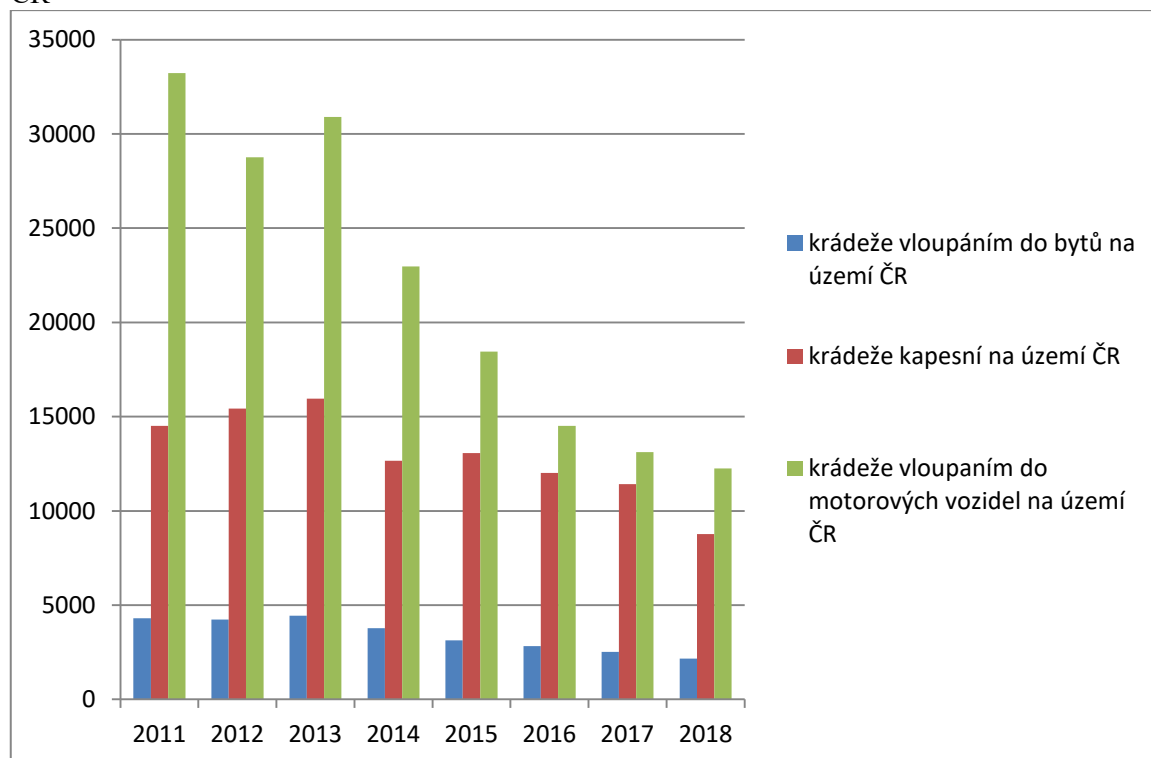
Graf č. 17: Vývoj trestné činnosti krádeže vloupáním do bytu v letech 2011–2018 na území MČ Praha 5

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Nejvíce trestných činů krádeže vloupáním do bytů bylo na území městské části Praha 5 policií zaevidováno v roce 2011 a nikoliv jako na území České republiky v roce 2013, ale i v tomto roce došlo k navýšení oproti roku 2012. Dále je zde vidět, že podstatný nárůst je zaznamenán v roce 2016, nicméně hned v dalším roce došlo opět k poklesu a ten se udržel i v roce 2018.

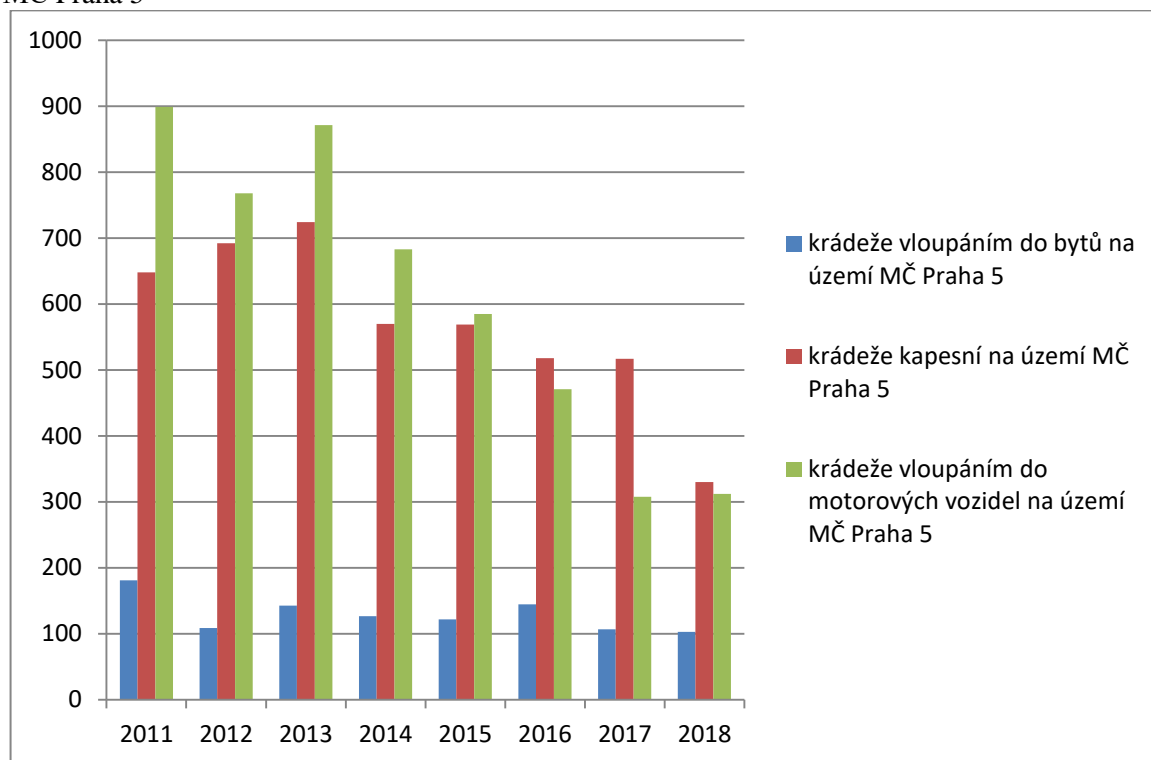
Graf č. 18: Přehled vývoje vybraných druhů majetkové kriminality v letech 2011–2018 na území ČR

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Na tomto grafu je jasně a velmi přehledně vidět, že vybrané druhy majetkové kriminality mají především celorepublikově velmi klesající tendenci. Jednoznačně lze také říct, že vždy v rámci území České republiky převládá trestný čin krádeže vloupáním do motorových vozidel, na pomyslném druhém místě je trestný čin krádeže kapesní a nejmenší množství tvoří krádeže vloupáním do bytů.

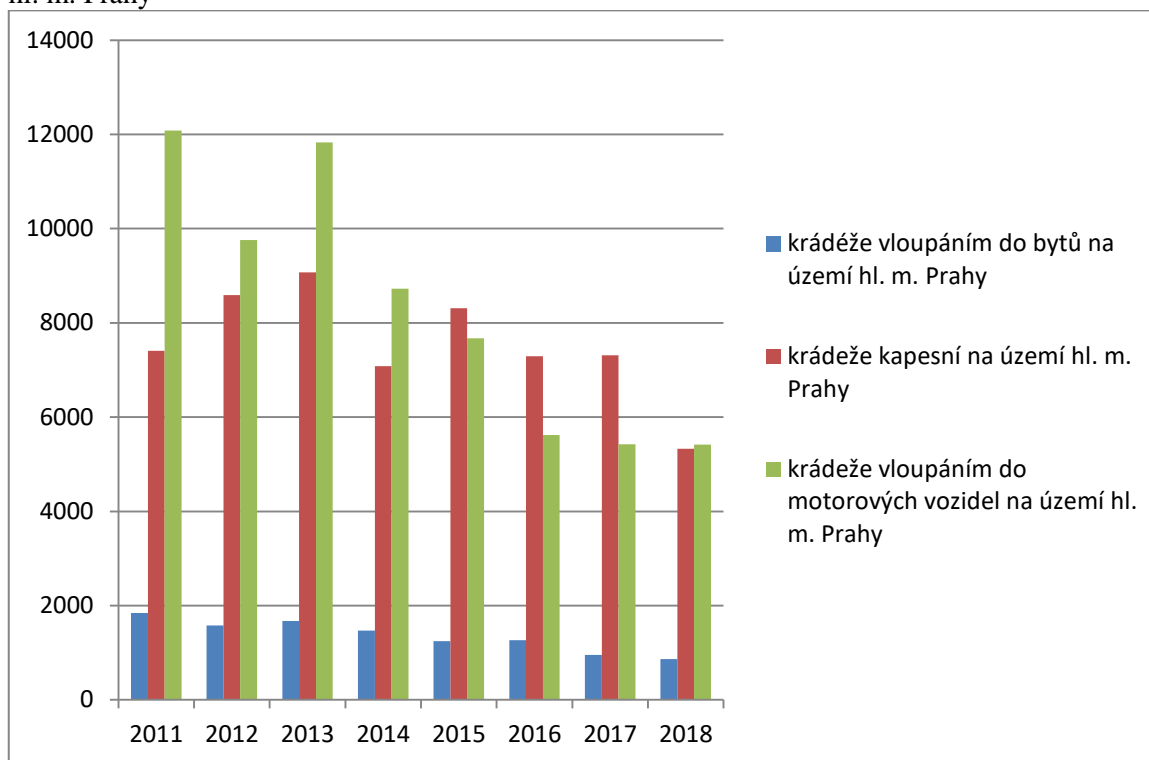
Graf č. 19: Přehled vývoje vybraných druhů majetkové kriminality v letech 2011–2018 na území MČ Praha 5

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

Na území městské části Praha 5 již tak jednoznačný závěr vyvodit nelze. I zde je shoda v tom, že vždy nejmenší zastoupení, co se majetkové kriminality týče, má ve sledovaném období vždy trestný čin krádeže vloupáním do bytů. Už nelze ale tak jednoznačně říct, že vždy největší zastoupení má trestný čin krádeže vloupáním do motorových vozidel. Výjimku totiž tvoří roky 2016, 2017 a také 2018. Lze zde tedy definovat jakýsi trend, kdy v posledních letech ubývá krádeží vloupáním do motorových vozidel a naopak převládají krádeže kapesní. Je to dáno z určité míry tím, že na Praze 5 se nachází velmi frekventovaná pěší zóna Anděl, kudy především v jarních a letních měsících projde denně až 100 tisíc lidí. Ti jsou proto velmi lákavou kořistí pro tzv. „kapsáře“.

Graf č. 20: Přehled vývoje vybraných druhů majetkové kriminality v letech 2011–2018 na území hl. m. Prahy

Zdroj: Vlastní zpracování, zdroj dat PČR

V rámci hlavního města Prahy, lze ve sledovaném období také vidět, že poměr mezi krádežemi vloupáním do bytů a krádežemi kapesními je od území České republiky odlišný a více se podobá vývoji na území městské části Praha 5. I zde byla v letech 2015, 2016, 2017 nejčastějším typem majetkové kriminality krádež kapesní. V posledním sledovaném roce mírně převládá trestný čin krádeže vloupáním do motorových vozidel. V tomto grafu se také výrazně promítá nárůst počtu krádeže vloupáním do motorových vozidel v roce 2013.

Obecně lze však konstatovat, že na všech vybraných a sledovaných územích je vidět jednoznačný pokles celkového počtu zaevidovaných trestných činů majetkové kriminality.

To, že celková registrovaná kriminalita na území České republiky má v letech 2011 až 2018 klesající tendenci lze doložit i výpočtem tzv. indexu kriminality. Pro potřeby této práce, autor použil přepočtení na 1 000 obyvatel.

Tab. č. 11: Index kriminality v České republice v letech 2011–2018

Rok	Počet trestných činů	Počet obyvatel	Index kriminality na 1 000 obyvatel
2011	317 177	10 496 672	30,216
2012	304 528	10 509 286	28,977
2013	325 366	10 510 719	30,955
2014	288 660	10 524 783	27,426
2015	247 628	10 542 942	23,487
2016	218 162	10 565 284	20,648
2017	202 303	10 589 526	19,104
2018	192 405	10 626 430	18,106

Zdroj: Vlastní zpracování a výpočet, zdroj dat Český statistický úřad a statistiky PČR

Z této tabulky můžeme vyčíst, že počet obyvatel trvale žijících na území České republiky se neustále rok od roku ve sledovaném období zvyšuje, přičemž celkový počet trestných činů zaznamenal pokles ve sledovaném období o více jak 120 tisíc na území České republiky. Drobný nárůst je vidět zase jen mezi roky 2012 a 2013. Index kriminality od roku 2013 trvale klesá. Jen v tomto roce byl zaznamenán jeho nárůst oproti roku předešlému.

Obdobný průběh má i vývoj indexu kriminality ve vybraných letech na území městské části Praha 5.

Výpočet indexu kriminality v přepočtu na 1 000 obyvatel dokládá tato tabulka.

Tab. č. 12: Index kriminality na území MČ Praha 5 v letech 2011–2018

	Počet trestných činů	Počet obyvatel	Index kriminality na 1 000 obyvatel
2011	6 705	81 161	82,613
2012	6 223	81 443	76,409
2013	6 673	80 931	82,452
2014	6 197	82 159	75,426
2015	5 300	82 630	64,141
2016	4 777	84 165	56,757
2017	4 033	85 276	47,293
2018	3 762	86 432	43,525

Zdroj: Vlastní zpracování a výpočet, zdroj dat Český statistický úřad a statistiky PČR

Lze jednoznačně vydedukovat, že i na území městské části Praha 5 dochází ke snižování počtu trestných činů a tedy i indexu kriminality a to i přesto, že zde dochází k trvalému konstantnímu mírnému růstu počtu obyvatel, kteří zde mají svůj trvalý pobyt. Celkový počet trestných činů spáchaných však na tomto území klesl ve sledovaném období o téměř 3 000. Je zde tedy vidět trvale velmi klesající tendence, s výjimkou mezi lety

2012 a 2013. Index kriminality na tomto území klesá téměř skokově každý rok. Pokles je zde tedy viditelnější než na území České republiky.

Za rok 2018 má dle dostupných závěrečné zprávy Institutu pro kriminologii a prevenci nejvyšší index kriminality v rámci České republiky pochopitelně hlavní město Praha, jelikož zde žije nejvíce obyvatel a také je tu nejvyšší návštěvnost z řad zahraničních turistů. Naopak nejnižší index kriminality je uváděn na Vysočině, ve Zlínském a Pardubickém kraji.

Pro zajímavost lze doložit i justiční statistiku Obvodního soudu pro Prahu 5 o počtu odsouzených a osob vyřízených jinak za sledovaná období let 2011 až 2018. Statistiky jsou v trestním řízení vedeny po osobách.

Tab. č. 13: Počet odsouzených a osob vyřízených jinak za sledovaná období let 2011–2018 Obvodním soudem pro Prahu 5

OS pro Prahu 5	
Počet vyřízených osob (odsouzených + vyřízených jinak)	
Rok	Počet osob
2011	1 182
2012	1 002
2013	1 195
2014	1 067
2015	1 121
2016	1 003
2017	926
2018	1 011

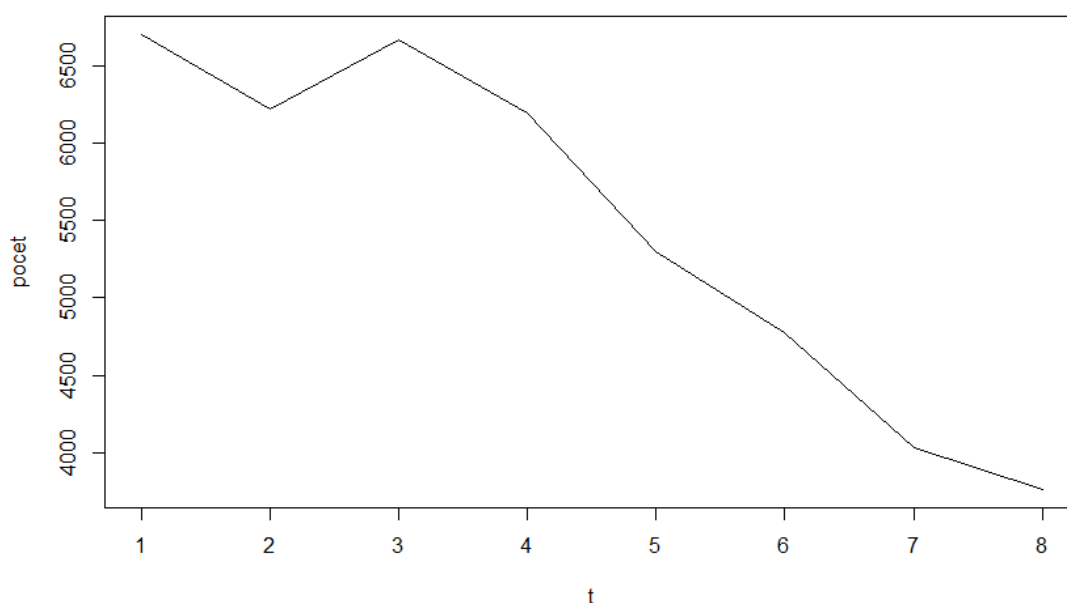
Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR, oddělení justiční statistiky a analýzy[online]. MŠCR: ©2017 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.justice.cz/web/msp/statisticke-udaje-z-oblasti-justice>

Tento ukazatel je pouze orientační o počtu odsouzených (a vyřízených jinak) osob soudem s územní působností pro městskou část Praha 5. I zde je však vidět mírný pokles. Formulace osob vyřízených jinak znamená, že byla předmětná věc vyřízená jinak než odsuzujícím rozsudkem. Do této kategorie spadá především zproštění, zastavení či souhrnný trest. Přesněji jde o následující způsoby vyřízení: odsouzený skutek, zproštěný skutek, zastavený skutek, souhrnný trest, postoupeno, schváleno narovnání, stížnost pro porušení zákona, obnova řízení, dovolání, zrušeno ústavním soudem, osvědčeno po podmíněném zastavení trestního stíhání podle § 308 trestního řádu, aplikace § 37a trestního zákona resp. § 45 trestního zákoníku nebo nové odsouzení po aplikaci § 306a odst. 2 trestního řádu.

4.1 Statistická analýza vývoje kriminality v MČ Praha 5

Jako první krok autor zvolil vykreslení dat za MČ Praha 5 do grafu. Pro zjednodušení jsou roky uvažovány jako 1 až 8 (rok 2010 je tedy bodem 0).

Graf č. 21: Časová řada pro MČ Praha 5

Zdroj: vlastní zpracování

Dalším krokem, který autor zvolil, je proložení dat přímkou.

Pro realizaci autor počítal s modelem:

$$y = a + b \cdot rok + \varepsilon$$

ε značí náhodnou chybu (co se nepodařilo modelem vysvětlit, v ideálním případě drobné a nesystematické vlivy), a , b – značí neznámé parametry, které bude autor hledat metodou nejmenších čtverců, y je počet zločinů v daném roce. Přímkou, která je daty proložena, je tedy možno popsat rovnicí:

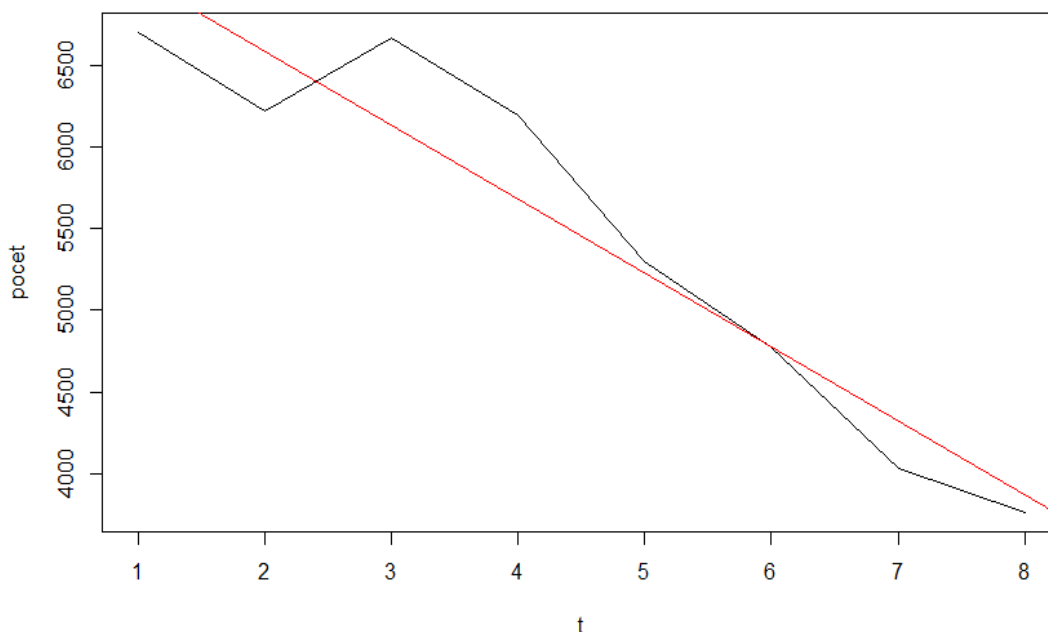
$$\hat{y} = a + b \cdot rok$$

S konkrétními čísly po spočítání odhadů obou parametrů našich dat dostaneme rovnici:

$$\hat{y} = 7501,75 - 454 \cdot rok$$

Konkrétní hodnoty 7501,75 a 454 jsou právě ty hodnoty, pro které vyjde minimální kritérium uvedené výše (součet e^2).

Graf č. 22: Časová řada pro MČ Praha 5 s odhadem lineárního trendu

Zdroj: vlastní zpracování

Odhad koeficientu korelace: -0,9516. V datech je silná lineární závislost a s rostoucími hodnotami roku klesají hodnoty zločinnosti.

Pro krátkodobou předpověď by odhady mohly být reálné, z dlouhodobého hlediska nelze předpokládat lineární trend už jen z toho důvodu, že po nějakém čase by začaly být predikovány záporné počty zločinů (což je nesmysl). I kdyby bylo uvažováno, že někdy v budoucnu zločinnost spadne na nulu (spíš se zastaví na nějaké vyšší hodnotě a tam bude kolísat, nebo se trend obrátí a zločinnost bude střídavě růst a klesat v nějakých cyklech), zřejmě by přibližování k této hodnotě v závěru probíhalo pomaleji. Odhad horního konce intervalu spolehlivosti by se tak zřejmě postupně blížil víc a víc ke skutečným budoucím hodnotám zločinnosti a po nějakém čase by interval téměř jistě ležel pod skutečnou budoucí hodnotou počtu zločinů.

Odhady koeficientů beta a jejich intervaly spolehlivosti vypadají následovně (v závorce jsou vždy krajní body 95% intervalu spolehlivosti).

$$a = 7501,75 (6762,709; 8240,791)$$

$$b = -454 (-600,3498; -307,6502)$$

Je-li hotov předpis přímkou, je možné získat bodové odhady budoucích hodnot zkrátka tak, že do předpisu jsou dosazeny příslušné hodnoty roku. Práce má pozorování v letech 1 až 8, tj. predikci pro následující rok se získá tak, že za rok je dosazena hodnota 9. Pro další roky jsou pak dosazeny hodnoty 10 a 11. Je však potřeba mít na paměti, že u dlouhodobějších předpovědí bude pravděpodobně klesat přesnost, jelikož model je jen zjednodušením skutečnosti. Pro predikci se hodnoty v této práci dále zaokrouhlovaly na celá čísla, jelikož nemá smysl uvažovat nad počtem zločinů jako necelým číslem. Přehled predikovaných hodnot pro další tři roky je uveden v následující tabulce.

Přehled predikovaných hodnot pro další tři roky je uveden v následující tabulce.

Tab. č. 14: Predikce vývoje zločinů na MČ Praha 5

Rok	Zločiny (počet)
2019 (t = 9)	3 416
2020 (t = 10)	2 962
2021 (t = 11)	2 508

Zdroj: vlastní zpracování

95% intervaly spolehlivosti pro uvedené tři roky (2019 až 2021) budou následující:

Tab. č. 15: 95% intervaly spolehlivosti pro predikci na roky 2019 až 2021

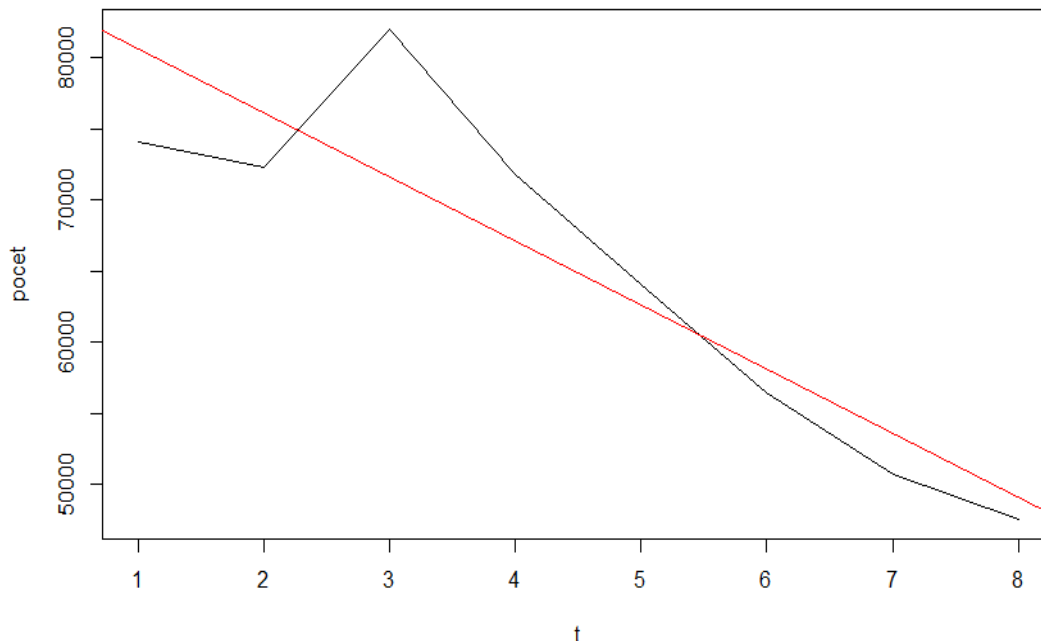
Rok	Interval spolehlivosti
2019 (t = 9)	<2 213; 4 618>
2020 (t = 10)	<1 673; 4 250>
2021 (t = 11)	<1 123; 3 892>

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Statistická analýza vývoje kriminality v hl. m. Praze

Postup a použité metody jsou stejné jako u statistické analýzy MČ Prahy 5.

Graf č. 23: Časová řada pro hl. m. Praha s odhadem lineárního trendu

Zdroj: vlastní zpracování

Předpis přímky:

$$\hat{y} = 85155 - 4502 \cdot rok$$

Odhady koeficientů beta a jejich intervaly spolehlivosti vypadají následovně (v závorce jsou vždy krajní body 95% intervalu spolehlivosti)

$$a = 85154,6 (74086,771; 96222,515)$$

$$b = -4502,3 (-6694,008; -2310,611)$$

Pro hlavní města Praha je koeficient korelace -0.8989376. V datech je také silná lineární závislost a s rostoucími hodnotami roku klesají hodnoty zločinnosti. I zde platí, že pro krátkodobou předpověď by odhady mohly být reálné, z dlouhodobého hlediska nelze předpokládat lineární trend už jen z toho důvodu, že po nějakém čase by začaly být predikovány záporné počty zločinů.

Tab. č. 16: Predikce vývoje zločinů hl. m. Praha

Rok	Zločiny (počet)
2019 (t = 9)	44 634
2020 (t = 10)	40 132
2021 (t = 11)	35 629

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 17: 95% intervaly spolehlivosti pro predikci na roky 2019 až 2021

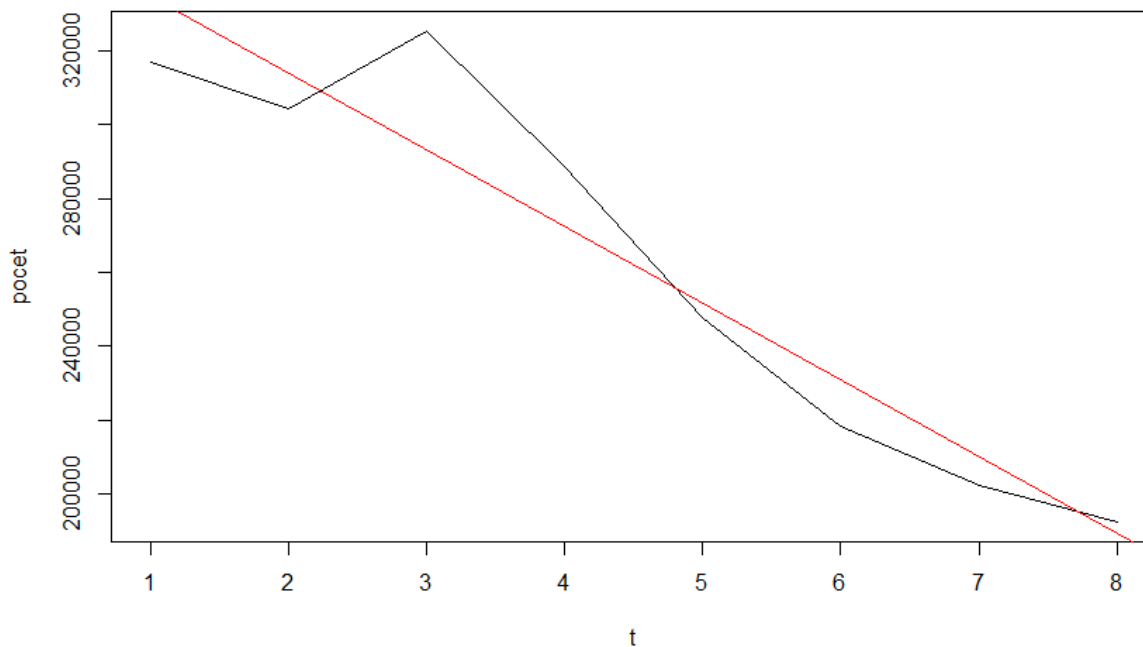
Rok	Interval spolehlivosti
2019 (t = 9)	<26 626; 62 641>
2020 (t = 10)	<20 836; 59 427>
2021 (t = 11)	<14 894; 56 365>

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Statistická analýza vývoje kriminality v České republice

Postup a použité metody jsou opět stejné jako u statistické analýzy MČ Praha 5.

Graf č. 24: Časová řada pro Českou republiku s odhadem lineárního trendu

Zdroj: vlastní zpracování

Předpis přímky:

$$\hat{y} = 355627 - 20800 \cdot rok$$

Odhady koeficientů beta a jejich intervaly spolehlivosti vypadají následovně (v závorce jsou vždy krajní body 95% intervalu spolehlivosti).

$$a = 355627 (321304,3; 389950,01)$$

$$b = -20800 (-27597,2; -14002,16)$$

Pro Českou republiku je koeficient korelace -0.9504407. V datech je opět silná lineární závislost a s rostoucími hodnotami roku rovněž klesají hodnoty zločinnosti. Také v tomto případě platí, že pro krátkodobou předpověď by odhady mohly být reálné, z dlouhodobého hlediska nelze předpokládat lineární trend už jen z toho důvodu, že po nějakém čase by začaly být predikovány záporné počty zločinů.

Tab. č. 18: Predikce vývoje zločinů Česká republika

Rok	Zločiny (počet)
2019 (t = 9)	168 430
2020 (t = 10)	147 630
2021 (t = 11)	126 831

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 19: 95% intervaly spolehlivosti pro predikci na roky 2019 až 2021

Rok	Interval spolehlivosti
2019 (t = 9)	⟨112 589; 224 271⟩
2020 (t = 10)	⟨87 796; 207 465⟩
2021 (t = 11)	⟨62 530; 191 131⟩

Zdroj: vlastní zpracování

5 Výsledky a diskuze

V následující kapitole práce autor shrnuje kompletní zjištěné výsledky na území městské části Praha 5 ve sledovaném období let 2011–2018.

5.1 Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2018

Jak autor již uvedl výše, tak na území České republiky bylo v roce 2018 spácháno celkem 192 405 trestných činů. Tento počet dokládá meziroční pokles o 4,89% oproti předešlému roku 2017. Z celkové počtu trestných činů na území České republiky bylo celých 47 601 trestných činů spácháno v rámci území hlavního města Prahy. To lze procentuálně vyjádřit také jako pokles oproti roku 2017 o 6,16%. Ve třetí touto prací sledované územní oblasti – městské části Praha 5 bylo v roce 2018 policií zaevidováno 3 762 trestných činů. To lze procentuálně vyjádřit jako 7,9% trestných činů spáchaných na území hlavního města Prahy. I na území městské části Praha 5 došlo k meziročnímu poklesu celkového počtu trestných činů. Meziroční pokles tedy na území městské části Praha 5 činí 6,71%.

V roce 2018 bylo policií na území městské části Praha 5 objasněno celkem 1 341 oznámených trestných činů. To činí objasněnost 35,64% spáchaných trestných činů na tomto území. V oblasti objasněnosti tedy došlo k meziročnímu zvýšení o 9,73%.

Nejvyšší podíl činila v roce 2018 na území městské části Praha 5 jednoznačně majetková trestná činnost, která tvořila celkem 59,56% z celkové trestné činnosti. I Přesto došlo v tomto roce k jejímu výraznému poklesu a to o 29,01%. K významnému poklesu pak došlo především u kapesních krádeží o 36,17%, snížil se také počet trestného činu krádeže vloupáním do bytů, a to o 29,93%. Naopak počet trestného činu krádeží věcí z motorových vozidel zůstal prakticky stejný.⁸⁷

5.2 Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2017

V rámci sledovaného období roku 2017 bylo celkově na území České republiky spácháno dohromady 202 303 trestných činů, což činí meziroční pokles v počtu spáchaných trestných činů 7,38%. Z toho 50 726 trestných činů, tj. 25,07% z celkového

---

⁸⁷ Statistiky PČR.

počtu trestných činů bylo spácháno na území hlavního města Prahy. V územní působnosti městské části Praha 5 bylo policií zaevidováno celkem 4 033 trestných činů, to tvoří 7,95% spáchaných trestných činů z celého hlavního města. Meziroční pokles na území Prahy 5 činí 15,57%.

Objasněnost na území městské části Praha 5 dosahovala v tomto roce 25,91%. Nejvyšší podíl na trestných činech, měla opět majetková kriminalita, celkově tvořila 68,88%. Je však nutno podotknout, že oproti předchozímu roku se majetková kriminalita celkem výrazně snížila, a to o celých 14,31%.

Velký meziroční pokles byl zaznamenán především u trestného činu krádeže vloupáním do bytů, kde tento pokles lze procentuálně vyjádřit o 14,03%. Naopak počet trestného činu krádeže kapesní zůstal oproti předešlému roku prakticky beze změny.⁸⁸

5.3 Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2016

Ve sledovaném období roku 2016 bylo na území České republiky spácháno celkem 218 162 trestných činů, což dokazuje meziroční pokles o 11,79% oproti celkovému počtu trestných činů spáchaných v předešlém roce 2015. Z celkového počtu trestných činů v roce 2016 jich bylo 56 432 spácháno na území hlavního města Prahy. Tady meziroční pokles činil 11,96%. Podíl trestné činnosti na území hlavního města Prahy tak v roce 2016 tvořil 25,84% z celkového počtu trestných činů, které byly spáchány na území České republiky.

Na území městské části Praha 5 bylo v roce 2016 zaevidováno celkem 4 777 trestných činů, což je dohromady 8,46% trestných činů spáchaných na území hlavního města Prahy. V roce 2016 tak nastal na území městské části Praha pokles v počtu trestných činů o 9,87% oproti roku 2015. Objasněnost tvořila v roce 2016 na území městské části Praha 5 celkem 27,38%. Dá se tedy konstatovat, že přibližně každý třetí skutek byl policií v tomto roce v daném teritoriu objasněn.

Největší podíl na kriminalitě měla opět jednoznačně majetková trestná činnost, která tvořila konkrétně 67,87% z celkové kriminální činnosti na území městské části Praha. Avšak co do jejího počtu ve srovnání s rokem předešlým, došlo k jejímu snížení o 9,62%.

---

⁸⁸ Statistiky PČR.

Za zmínku určitě stojí pokles počtu trestného činu krádeže kapesní oproti předchozímu roku o 8,96%. Narostl však počet registrovaných trestných činů krádeže vloupáním do bytů oproti roku předešlému a to poměrně výrazně o 18,85%.⁸⁹

5.4 Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2015

Během roku 2015 bylo na území České republiky zaregistrováno celkem 247 628 trestných činů. Ve srovnání s rokem 2014 to znamená meziroční pokles registrované kriminality o 14,21%. Na území hlavního města Prahy v roce 2015 ubylo trestné činnosti ve srovnání s rokem 2014 o 10,77%, celkový počet všech zde registrovaných trestných činů v roce 2015 byl 64 095 trestných činů. Celkový podíl hlavního města Prahy na trestné činnosti spáchané na území České republiky tedy v roce 2015 procentuálně vyjádřeno tvořil 25,88%.

Na území městské části Praha 5 bylo v roce 2015 zaevidováno 5 300 trestných činů, což představuje 8,27% spáchaných trestných činů z území celého hlavního města Prahy. Meziroční pokles tak činil na městské části 14,47% počtu trestných činů, přičemž 26,88% z toho jich bylo policií vyřešeno a objasněno.

Majetková trestná činnost byla v tomto roce opět nejvíce zastoupená v rámci trestné činnosti. Představovala celkem 67,67% z celkové registrované kriminality na území městské části Praha 5, avšak její počet se velmi snížil oproti roku předchozímu o 18,84%. Za zmínku stojí snížení počtu trestného činu krádeží věcí z motorových vozidel o 14,34%, naopak počet kapesních krádeží zůstal na úrovni předchozího roku.⁹⁰

5.5 Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2014

V roce 2014 bylo na území ČR spácháno celkem 288 660 registrovaných trestných činů, což je o 11,28% méně než v předchozímu roce 2013. Na území hlavního města Prahy bylo v roce 2014 spácháno celkem 71 828 trestných činů, což činí 24,88% nápadu trestné činnosti v rámci území celého státu. Na území městské části Praha 5 pak bylo spácháno 8,62% trestných činů z území hlavního města Prahy a objasněnost těchto trestných činů tvořila 25,65% z nich.

---

⁸⁹ Statistiky PČR.

⁹⁰ Tamtéž.

Majetková trestná činnost činila 71,32% celkové trestné činnosti spáchané na území městské části Praha 5 v roce 2014. Její počet se však na území městské části Prahy 5 oproti roku 2013 snížil o 12,23%. V roce 2014 se snížil také počet kapesních krádeží, ale i krádeží vloupáním do bytů a vloupáním do motorových vozidel.⁹¹

5.6 Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2013

Rok 2013 je v rámci statistických údajů výjimkou. V tomto roce bylo na území České republiky spácháno dohromady 325 366 registrovaných trestných činů, což představuje nárůst trestné činnosti o 6,84% více než v roce 2012. Na území hlavního města Prahy bylo v roce 2013 spácháno celkem 82 005 trestných činů, což činí 25,20% celkového nápadu trestné činnosti z území České republiky. Na území městské části Praha 5 bylo spácháno 8,13% trestných činů z území hlavního města Prahy a objasněnost činila 21,17%. V tomto roce došlo nejen ke zvýšení počtu trestných činů v České republice, ale promítlo se to i ke zvýšení počtu trestných činů na území městské části Praha 5. Procentuálně vyjádřeno došlo ke zvýšení o 7,23%.

U majetkové trestné činnosti ke změně nedošlo, ta byla opět nejvíce zastoupená a tvořila 75,46% z celkové trestné činnosti na území městské části Praha 5 v roce 2013. Její počet se na území městské části Prahy 5 oproti roku 2012 také o 8,74% ve srovnání s rokem předešlým.⁹²

5.7 Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2012

V tomto sledovaném období je ve statistikách PČR na území České republiky zaznamenáno celkem 304 528 registrovaných trestných činů, což je o 12 649 trestných činů méně než v roce 2011. Na území hlavního města Prahy bylo v roce 2012 spácháno celkem 74 122 trestných činů. Na území městské části Praha 5 bylo spácháno 8,60% trestných činů z území hlavního města Prahy a objasněnost činila 23,57%.

Majetková trestná činnost činila 74,42%, avšak její počet se na území městské části Prahy 5 oproti roku 2011 snížil o 6,85%.⁹³

---

⁹¹ Statistiky PČR.

⁹² Tamtéž.

⁹³ Tamtéž.

5.8 Statistické shrnutí kriminality na území MČ Praha 5 v roce 2011

Za rok 2011 evidují statistiky Policie České republiky celkem 317 177 spáchaných trestných činů. Z toho 74 122 na území hlavního města Prahy, což procentuálně tvoří 23,66% z celkové trestné činnosti. Na území městské části Praha 5 bylo za rok 2011 evidováno celkem 6 705 trestných činů, což je 9,04% z celkového počtu spáchaných na území hlavního města Prahy. Majetková trestná činnost tvořila území městské části Praha 5 celkem 74,15%.⁹⁴

---

⁹⁴ Statistiky PČR.

6 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zachytit a zanalyzovat stav a vývoj kriminality, celkového počtu trestných činů a vybraných trestných činů majetkové kriminality na území městské části Praha 5 a srovnat tento vývoj s územím hlavního města Prahy a celé České republiky. Zároveň pomocí statistické metody popsat vývojové trendy v oblasti trestných činů a predikovat jejich budoucí vývoj. Je jasné, že ve sledovaném období let 2011 až 2018, ale nejen v něm, je kriminalita bohužel nedílnou součástí našeho života.

Nutno však podotknout, že pozitivní zprávou může být to, že jak sledovaný celkový počet trestných činů, tak i počet vybraných trestných činů majetkové kriminality má ve sledovaném období jednoznačně klesající tendenci. A to i vzhledem k neustále se zvětšujícímu počtu obyvatel žijících na daném území i vzrůstajícímu počtu občanů jiných národností, kteří mají ve sledovaných územích svůj trvalý pobyt. Klesající tendenci dokládá i výpočet indexu kriminality. Mezi prvním sledovaným rokem a posledním bylo na území České republiky spácháno o více jak 120 tisíc trestných činů méně. Na území městské části Praha 5 o skoro 3 tisíce méně.

Výjimkou v rámci takřka všech sledovaných údajů byl jediný rok a to rok 2013, kdy byla udělena tehdejšími prezidentem Václavem Klausem diskutovaná amnestie, při níž bylo z českých věznic propuštěno více jak 6 000 vězňů. Tato skutečnost jistě vedla k nárůstu protiprávního a kriminálního chování v celé republice. Určitě se tedy jedná, mimo jiné o vizitku dobré práce Policie České republiky, což dokládá i neustále se zvyšující podíl objasněných trestných činů.

Policii České republiky se sluší i touto cestou za její mnohdy nevděčnou mravenčí práci a pečlivost poděkovat. Svědčí to i o zlepšující se kvalitě mezilidských vztahů, inteligenci populace, občanské zainteresovanosti a ochotě hlásit protiprávní jednání a vůbec celkové kultuře společnosti. Na druhou stranu je pořád potřeba brát v potaz, že zde existuje i velké množství latentní kriminality. Z vývoje je tedy vidět, že Česká republika úspěšně bojuje s fenoménem jménem kriminalita. V tomto hraje důležitou roli i v práci zmíněná prevence kriminality. Co se týká specifík či rozdílů v rámci sledovaných území lze vypíchnout to, že v rámci území hlavního města Prahy a městské části Praha 5 převládá u majetkové kriminality v posledních letech trestný čin krádeže kapesní. Naopak na území České republiky „vévodí“ majetkové kriminalitě ve sledovaném období vždy trestný čin krádeže vloupáním do motorových vozidel.

Optimisticky vypadá i predikce budoucího počtu trestných činů. Predikce předpokládá i nadále snižování počtu trestných činů. Nutno však podotknout, že to závisí na mnoha proměnných. Celkově práce určitě splnila svůj účel a naplnila stanovené cíle. Zároveň je jasné, že je zde i tak velký prostor pro budoucí další analýzy.

7 Seznam použitých zdrojů

- BARILIK, Igor N. *Environmentální kriminologie: prostředí a jeho role při páchání kriminality*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. ISBN 978-80-7502-065-9.
- DIANIŠKA, Gustáv, STRÉMY, Tomáš, VRÁBLOVÁ, Miroslava a kol. *Kriminológia*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. Slovenské učebnice. ISBN 978-80-7380-620-0.
- GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4., aktualizované vydání. Praha: WoltersKluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3.
- HOLCR, Květoň. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-23-3.
- HOLOMEK, Jaroslav. *Viktinológia*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. Slovenské učebnice. ISBN 978-80-7380-446-6.
- KAISER, Günther. *Kriminologie: úvod do základů*. Praha: C.H. Beck, 1994. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-002-8.
- KARMEN, Andrew, Crime Victims. *An Introduction to Victimology*. 7th edition. Wadsworth Publishing. ISBN 978-1-4390-4201-4
- KUCHTA, Josef, VÁLKOVÁ, Helena. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-813-4.
- MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. 69 s. ISBN 80-7179-362-0.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Základy psychologie osobnosti*. Praha: Management Press, 1993. ISBN 80-85603-34-9.
- NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kolektiv. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2.
- SCHEINOST, Miroslav. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. ISBN 978-80-7338-096-0.
- SVATOŠOVÁ, Libuše, KÁBA, Bohumil. *Statistické metody II*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008, ISBN 978-80-213-1736-9.
- TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2982-4.

VEČERKA, Kazimír. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-85821-48-6.

WALLACE, Harvey, ROBERSON, Cliff. *Victimology: Legal, Psychological, and Social Perspectives*. 3rd ed. Boston: Prentice Hall, c2011. ISBN 978-0-13-507157-1.

ZAPLETAL, Josef. *Prevence kriminality*. 2., přeprac. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2005. ISBN 80-7251-200-5.

ZOUBKOVÁ, Ivana, MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-05-5.

Online zdroje

Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>

Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xa/casove-rady-za-mestske-casti-prahy>

Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_hu

Český statistický úřad [online]. ČSÚ: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva>

Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity. Charakteristika kriminologie, předmět, pojem a význam. [cit. 26-3-2020]. Dostupné z WWW: <https://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/charakteristika>

Ministerstvo spravedlnosti ČR, oddělení justiční statistiky a analýzy [online]. MSČR: ©2017 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.justice.cz/web/msp/statisticke-udaje-z-oblasti-justice>

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. MVČR: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

Policie České republiky [online]. PČR: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/trestny-cin-kradeze-vloupanim.aspx>

TRNKOVÁ, Michaela. Vývoj a struktura kriminality v ČR. [cit. 26-3-2020] Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2009. 5 s. Vedoucí

diplovové práce JUDr. Bc. Tomáš Gřivna, Ph. D. Dostupné také z WWW:
<https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/143222/>

Úřad městské části Praha 5 [online]. ÚMČP5: ©2019 [cit. 23-10-2019]. Dostupné z
WWW: <https://www.praha5.cz/historie/>

Úřad Městské části Praha 5 [online]. ÚMČP5: ©2019 [cit. 24-10-2019]. Dostupné z
WWW: <https://kpss.praha5.cz/wp-content/uploads/2019/10/Program-prevence-kriminality-M%C4%9Bstsk%C3%A9-%C4%8D%C3%A1sti-Praha-5-na-rok-2020.pdf>

Legislativa

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Ostatní zdroje

Statistiky Policie České republiky